БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 21 (6456)
ЯНВАРИИН 30
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

КОЛХОЗУУДАЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ШУХАЛА УЯЛГА

Ленин—Сталинай партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд соо манай ороной социалистическэ ажахын урда шэнэнүүд, асари ехэ зорилгонууд табигдана. Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлгэ, ниитын малай ашаг шэмэ үгэлгые нилээд дээшэлүүлхэтэйгээ хамта тэрэнэй тоо толгойе саашадань олошоруулга, колхозуудай ниитын ажахые улам бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ, хүдөө ажахыда түрүү техникэ ба агрокультура нэбтэрүүлжэ, совхозуудай болон МТС-үүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха зэргээр газартаряалангай ба малажалай валозой болон товарна продукцине дээшэлүүлгэ хадаа саашадаашье хүдөө ажахын гол шухала зорилго зангаарал үлэнэ гэжэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Манай ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй оломиллионно арми түрэл партиингаа табиһан түүхэтэ энэ зорилгые бэелүүлхын тула шэн зоригтойгоор ажаллажа байна. Мүн манай республикынишье хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүгэдэарадай энэ гайхамшагта ехэ тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсана.

Манай Бурят-Монгол республикын оршон байдалда хүдөө ажахын урда байгаа асуудалнуудые шиидхэхэ гол хүсэн болбол колхозууд, хүдөө ажахын артельнууд байха юм.

Табадахи табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан зорилгонууд улам эршэмтэйгээр ажаллахые хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдһөө, бүхы колхознигуудһаа, колхозуудай правленинүүд ба түрүүлэгшэнэрһээ, колхозой командна кадрнуудһаа, — бригадирнуудһаа, фермэнүүд ба һүртэнүүдые даагшадһаа эрижэ байна.

Коммунистнууд болбол колхозой эгээн эрхим, эгээн сэсэн ба ухаантай, эгээн үнэншэ сэхэ, эгээн элэбхитэй хүнүүдынь мүн. Партийна организацинууд колхозой ажалай түлөө һанаагаа хододоо табижа байдаг, колхозой амжалтануудые зоригжуулагшад ба эмхидхэгшэд мүн. Эгээл тиимэһээ, манай партиин колхозно партийна организацинуудые бэхижүүлхын түлөө, тэдэниие олонниитэ зоной бодото ударидагшад ба эмхидхэгшэд болгохын түлөө анхаралаа ехээр табидаг. Партиин XIX съездыншье, областной XVII партийна конференциинишье шиидхэбэринүүд дотор колхозно үйлэдбэриие хүгжөөхэдэ эхин парторганизацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ тухай тодо һонор заабари үгтэһэн байха.

Һая болоо үнгэрһэн. КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой III пленумшье колхозно парторганизацинуудай үүргые дээшэлүүлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулһан байна.

Партиин обкомой пленум хадаа колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, колхозуудые эмхидхэлэйажахын талаар бэхижүүлхын ба хүдөө ажахын артелиин Уставые бодото ажабайдалда бэелүүлхын түлөө тэдэнэй үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхэ хэмжээ абахыень партиин айкомуудые уялгалһан байха юм.

Партиин шэнэ Уставай 58-дахи параграф дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Үйлэдбэриин ба худалдаа наймаанай предприятинуудай, тэрэ тоодо совхозуудай, колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудай үүргыень, предприятинуудай хүдэлмэриинь ямар ябажа байһанай түлөө тэдэнэй харюусалтыень дээшэлүүлхын тула предприятиин администрациин ажалябуулгые хинаха эрхэ эдэ организацинуудта үгэхэ».

Һая Кяхтын аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ Усть-Кяхтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой хэдэн һайн малнууд асарагдажа, экспонадууд болгон харуулагдаһанай һүүлээр, колхозой правлениин түрүүлэгшэ Лазаревай захиралтаар тэдэ малнууд алагдажа эдигдэһэн, архи болгогдожо уугдаһан байха юм. Тиигээд тус колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Сатаров гэгшэ колхозой түрүүлэгшэ Лазаревай энэ бузар аашые болюулхын орондо, харин Лазаревай захиралтаар колхозойнгоо нэгэ гахайе гортопын техноруК Красиковта өөрөө бэеэрээ абаашажа үгэһэн байгаа. Хиналта бэелүүлхэ ёһотой хүн аад лэ, нүхэр Сатаров иигэжэ политическэ һохорлиг ябадал гаргаһан, Лазаревай захиралтые үгэ дуугүйгөөр дүүргэдэг хүн болоһон байна. Сатаров шэнги һула, партийна принципиальна бэшэ секретарьнууд партийна организациин хинаха эрхые хайшан гэжэ бэелүүлжэ шадаха гээшэб?

Колхозой парторганизаци, тэрээнэй бюро ба секретарьта парти хадаа айхабтар ехэ эрхэ олгоһон байна. Тиимэһээ тэдэнэр правленинүүдэй ба түрүүлэгшэнэрэй хэлэһые миин лэ зүбшөөгөөд һууха бэшэ, харин тэдээнэй хүдэлмэриие хинаха эрхээ бүрин түгэсөөр бэелүүлхэ ёһотой.

Хамагай түрүүндэ партийна организаци ба тэрээнэй бюро болбол парти ба правительствын шиидхэбэринүүд, заабаринууд болон директивэнүүдые колхозой правлениин ямараар дүүргэжэ байһыень нарин нигтаар саг үргэлжэ хинаха уялгатай.

Гадна, колхозой правлениин оперативна ажал-ябуулгада хамааралсангүйгөөр, правлениин ба бригадирнуудай орондо ажаллангүйгөөр, тэдээнэй хүдэлмэридэнь зүб шэглэл, заабари ба зүбшөөлнүүдые үгэжэ байха шухала. Партийна организацинууд болбол колхозно ажахые хүгжөөлгын перспективнэ ба холын хараата ехэ асуудалнуудта правленинүүдэй анхаралые хандуулжа байха уялгатай.

Колхозой правлениин ажал хүдэлмэриие хинаха арга методүүд олон юм. Правлениин ба түрүүлэгшын элидхэлые партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, правлениин тоосоото элидхэлнүүдые колхознигуудай хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, тиигээд тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалха—элэ ба бусад арганууд болбол партийна хиналтын методүүд мүн.

Парторганизациин секретарь гансаараа, кабинедтээ хүнүүдые дуудалгаар партийна хиналтые бэелүүлдэггүй юм, харин парторганизациин бүхы гү, али олонхи гэшүүдэй хүсөөр бэелүүлдэг юм. Жэшээлхэдэ, ямар нэгэн асуудалаар колхозой правлениин элидхэл партийна суглаан дээрэ хэлсэхэ гээ һаа, хэдэ хэдэн асуудалнуудые шалгаха, хаража үзэхэ, асуудал бэлэдхэлгэдэ ба зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнуудые олоор хабаадуулха шухала. Тиигээ һаа, суглааншье эдэбхитэйгээр, бүтэмжэтэйгөөр үнгэрхэ, табигдаһан асуудалшье гүнзэгыгөөр хэлсэгдэхэ байна. Тэрээнтэй нэгэн хамта суглаан дээрэ шүүмжэлэл ба өөрытөө шүүмжэлгые тон үргэнөөр дэлгэрүүлхэ условинуудые хангаха шухала.

Хинаха эрхые бэелүүлгэ болбол гансал шалгалтаар, элидхэл болон тоосоонуудые суглаан дээрэ табилгаар дүүрэхэ ёһогүй. Тэрээнэй хажуугаар парторганизаци болбол өөрынгөө хүсые энэ тэрэ участогуудаар зүбөөр хубаарилан табиха, колхозно ниитын дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой.

Хинаха эрхые бүрин түгэсөөр бэелүүлгэ болбол колхозно парторганизацинуудай дайшалхы шадабариие үргэдэг, колхозой ажал хэрэгтэ тэдэнэй нүлөө ба үүргые дээшэлүүлдэг, тиимэһээ хүдөө ажахын урда парти ба правительствын табиһан зорилгонуудые бодотоор бэелүүлгэдэ туһалдаг байна.

Общественнэ наукануудай багшанарай семинар

ИРКУТСК, январиин 27. (ТАСС). СССР-эй Дээдэ һуралсалай министерствын зарлаһан общественнэ наукануудай багшанарай теоретическэ семинар эндэ мүнөөдэр хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Гурбан зуу шахуу хүн—зүүн Сибириин, Дальна Востогой ба Якутска АССР-эй институдуудай кафедрануудые даагшад, общественнэ наукануудай багшанар, дээдэ һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд тус семинарта хабаадана.

„Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө" уласхоорондын Сталинска шангуудые олголгын Комитедтэ

Советскэ уранзохёолшо Илья Эренбургда уласхоорондын Сталинска шан барюулагдаа

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шан советскэ элитэ ехэ уранзохёолшо, эб найрамдалай түлөө мэдээжэ тэмсэлшэ Илья Эренбургда энэ оной январиин 27-до барюулагдаба. Кремлиин Свердловско зал соо советскэ элитэ уранзохёолшод, эрдэмтэд, искусствын ажал-ябуулагшад, профсоюзуудай түлөөлэгшэд, советскэ хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд байлсаба.

Сугларагшад И. Г. Эренбургые халуунаар угтаба.

Уласхоорондын Сталинска шангуудые олголгын Комитедэй түрүүлэгшэ академик Д. В. Скобельцын, тэрэнэй орлогшо Луи Арагон, «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Анна Зегерс, Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов ба бусад хүнүүд президиумэй столдо һууба.

Комитедэй 1952 оной декабриин 20-ной тогтоолые соносхоһоной һүүлээр, академик Скобельцын хадаа эб найрамдалай хэрэгэй түлөө арадуудай тэмсэлдэ И. Эренбургын бэелүүлһэн үүргые харуулһан диплом болон И. В. Сталинай дүрсэтэй алтан медалиие тэрээндэ барюулһан байна.

Эб найрамдал хамгаалха „Советскэ комитедэй үмэнэһөө **Н. С. Тихонов**, советскэ уранзохёолшодой үмэнэһөө **А. А. Сурков**, советскэ эхэнэрнүүдэй үмэнэһөө—Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ гүрэнэй Москвско подшипникова 1-дэхи заводой инженер **З. П. Марадудина**, советскэ залуушуулай үмэнэһөө—М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй студент **В. Н. Кириченко** гэгшэд лауреадые амаршалба.

Французска уранзохёолшо Луи Арагон тодо хурса үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай условинуудай нэгэн болохшо советскэ ба французска арадуудай хоорондын хани барисаан тухай хэлэбэ. «Мольер ба Дидрогой, Бальзак ба Виктор Гюгогой, Золя ба Анри Барбюсай творческо хүсэеэ абажа байһан французска арадай үмэнэһөө мүнөөдэр би хэлэнэб,—гэжэ Арагон хэлэбэ.—Энэ хадаа Бастилиие үгы хэһэн ба эрэлхэгээр тэмсэн, өөрынгөө Коммуна тогтооһон арад мүн; энэ хадаа немецко-фашистска эзэмдэгшэдэй ба Вишиин урбагшадай манай газар дээрэ байха аргагүй болгоһон ба Улаан Армиин легендарна габьянууд тухай мэдээнүүдые үдэшэндөө соносоһон, эдэ мэдээнүүдые соносожо, этигэл ба зоригжол олоһон арад мүн; энэ хадаа Сталинградай нэрые зүрхэндөө хадагалан ябадаг арад мүн; энэ хадаа Советскэ Союзда эсэргүү хэзээдэшье дайлалдахагүй юм гэжэ Мориз Торезэй хэлэһэн арад мүн.

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангые Илья Эренбургда олголго хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгтэ французска ба советскэ арадуудай заншал болоһон агуу ехэ хани барисаанай бүхы удхашанарые французска арадай үмэнэ тэмдэглэнэ».

Германиин культурын ажалябуулагшадай үмэнэһөө **Анна Зегерс** лауреадые амаршалаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ советскэ ба немецкэ арадуудай ниитын дайсан—гитлеровскэ фашизмда эсэргүү тэмсэһэн советскэ уранзохёолшодой габьянууд тухай Зегерс хэлэбэ. Бүхы дэлхэйн олон миллион уншагшадта И. Эренбургын зохёолнуудай түрүүлдэг һанал бодол тухай уранзохёолшо халуунаар хэлэнэ.

СССР-тэ айлшалжа ерэһэн колумбийска уранзохёолшо **Хорхе Саламеа** тэрэшэлэн амаршалгын үгэ хэлэбэ. Латинска Америкын прогрессивнэ уранзохёолшодой үмэнэһөө Саламеа лауреадые амаршалба, ажабайдал тухай үнэн ба һайн һайхан ойлгомжо үгэгшэ шэнэ литературые олон жэлэй турша дотор советскэ ороной сүлөөтэ 16 республиканууд дотор байгуулжа байгаа советскэ олон мянгаад уранзохёолшодой творчествые тэдэнэй ехээр һайшаадаг байһые мэдүүлбэ.

Илья Эренбург харюу үгэ хэлээ, тэрэниие сугларагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

Илья Эренбургын хэлэһэн үгэ

Дээдэ шагнал намда олгоходоо, «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангуудые олголгын Комитедэй гэшүүд эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ минии оруулһан хубитые тэмдэглэхэһээ гадна, бүхы советскэ хүнүүдэй ажал, габьяа ба һайн һайхан дура хүсэлые, манай түрүү, имагта ехэ гуманистическэ культурын үүргые, манай арадай шэн зоригто тэмсэлые тэмдэглэхэ хүсэлтэй байһаниинь арсалтагүй.

Эб найрамдалые манай арад шэнги ехээр сэгнэдэг арад дэлхэй дээрэ байхагүй. Тэрэ хадаа дайнай бүхы гасалан зоболон туршажа үзэбэ, хүн түрэлтэнэй эрхэ сүлөөгэй түлөө өөрынгөө шуһа адхаба. Намда тохёолдоһон энэ ехэ минутада би наһа бараһан нүхэд ба ханинар тухайгаа һананаб, хүнэй нэрэ хүндые сахижа ябаха ба амталан ажаһууха гэһэн бүхы үнэн бодолто хүнүүдэй эрхые ба түрэл газараа абархын түлөө ами наһаяа үгэһэн хүнүүд тухай һананаб.

Дайнай гасалан зоболонгые мэдэхэ ябадал эб найрамдалда советскэ арадай үнэн сэхэ байһанай гансахан шалтагаанинь бэшэ юм. Тэрэ хадаа өөрынгөө идеалнуудай үнэн зүб ба бата мүнхэ байһанда этигэнэ. Советскэ республика «дэлхэйдэ эб найрамдал» гэһэн үгэнүүдтэйгээр бии болоһон юм. Ушар удхагүй зэбүүрхэлые номнолгодо, бомбонуудые гү, али бактеринүүдые алдаршуулгада, һандаргаха ба хюдаха гэһэн уряануудта сэдьхэлээ татагдаха хүнүүд манайда байхагүй.

Дайнһаа айһандаа бэшэ, харин дайнда зэбүүрхэдэг туладаа манай арад эб найрамдалай хэрэгтэ үнэн байдаг юм. Манай хубида тохёолдоһон туршалгануудай һүүлээр маниие айлгажа болохогүй. Дэлхэйн бүхы шунахай арьяатадаар юрөөгдэһэн ба зэбсэглэтдэһэн, добтолхо бэлэдхэлые олон жэл хэһэн, суудагараһан ба эгээн хүсэтэй байһан армиин манай руу дабшаһан үдэрнүүдые һананабди. Урда урдаһаа уулзан тэмсэжэ, бидэнэр илаабди. Сталинградска эпопейһээ хойшо оройдоо арбан жэл үнгэрөө. Америкын зонхилогшод энээн тухай мартажашье магадгүй. Гэбэшье, бидэнэр энээн тухай һананабди, тиин тэдэнэй заналтанууд маниие айлганагүй. Эб найрамдалай түлөө бидэнэр юундэ тэмсэнэбибди гэхэдэ, манай идейнүүдэй ба һанал эрмэлзэлгын илалта эб найрамдалай илалтатай таһаршагүй холбоотой юм. Америкын зонхилогшод түүхын ябасые зогсоохын тулада лэ бүхы юумэ, бүхы хүнүүдые үгы хэхээр бэлэн байна. Тиихэдэ бидэнэр хаанашье һуугаа һаань, бүхы үхибүүдые хамгаалнабди— олон зуугаад миллион ханинарһаа гадна, манайда үшөө нэгэн союзник: хүн түрэлтэнэй ерээдүй бии юм гэжэ мэдэнэбди.

Советскэ хүнэй национальна гарбалынь ямаршье байгаа һаа, тэрэ хадаа нэн түрүүн өөрынгөө Эхэ оронэй патриот, бодото интернационалист, расова гү, али национальна дорожолгын дайсан, ахадүүгэй хани барисаае хүсэгшэ, эб найрамдалай эрэлхэг хамгаалагша мүн.

Советскэ хүнэй гараа һарбайхада, энэ гар захирнагүй, туһаламжа гуйнагүй, энэ гар дэмжэхээр бэлэн байна, энэ хадаа хани нүхэрэй гар мүн. Эб найрамдалай тала бариггшадай суглаанууд ба Конгрессүүд дээрэ бүхы оронуудай делегадууд советскэ түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдые ехэ анхаралтайгаар юундэ соносоноб гэхэдэ, тэдэнэй үгэнүүдэй саана — агууехэ арадай ажал, даруу зан, хүсэн харагдана.

Советскэ гражданин бүхэн эб найрамдалай хэрэгтэ хамаатай байһан тухайгаа шангаар хэлэжэ шадахал. Манай гадаадын ханинарай дундаһаа олохон хүнүүдэй хуби заяан иимэ бэшэ юм. Манай ханинарай, минии ханинарай: Фредерик Жолио-Кюриин, Пьетро Ненниин, Поль Робсоной, Ив Фаржын, Жоржи Амадугай, хүндэ бэрхэ условинуудта өөһэдынгөө ороной гражданинуудай зол жаргал ба арадуудай ахадүүгэй хани барисаа хамгаалжа байгаа һайн сэдьхэлтэ бусад тэмсэлшэдэй нэрэнүүдтэй зэргэлээд мүнөө минии нэрын табигдаһандань би омогорхоноб. Реакциин хүсэнүүдээр хардаггдажа, мүрдэгдэжэ, тамалагдажа, алагдажа байгаа, эб найрамдалай тала баригша тэдэ хүнүүдые Кремлиин сагаан парадна зал соо, энэ баяр дээрэ дурдахые хүсэнэб, би харанхы түрмэнүүд тухай, асуулта абалган, сүүдүүд тухай, шуһан тухай—олон олон эдэ хүнүүдэй эрэлхэг зориг тухай хэлэхые хүсэнэб. Иигэжэ хэлэхэдээ, бүхы советскэ хүнүүдэй ухаан бодол ба һанал сэдьхэлые харуулнаб гэжэ мэдэнэб.

Бүри һаяхан эпохын түрүү хүнүүд эб найрамдалай тала баригшад байһан юм. Венскэ Конгрессэй һүүлээр мүнөө бидэнэр арадууд эб найрамдалай тала баригшад болоо гэжэ хэлэхэ эрхэтэй байнабди. Үнэхөөрөөшье, арадууд ургаа; хатуужаа, тэдэнэр түрэлхи гэрээ, нэрэ хүндэ, национальна культура, бэеэ даaһан, аюулгүй байдалаа хамгаална. Гэбэшье, эб найрамдалгүйгөөр бэеэ даaһан байдал байдаггүй юм. Эб найрамдалгүйгөөр аюулгүй байдал гэр гуламтадашье, арадай гуламтадашье байдаггүй юм.

Америкын зонхилогшод сэсэн бодолой голос соносохо дурагүй байна. Мүнөө тэдэнэй жэгшүүритэ хараал шэрээл улам ехээр соностоно. Хара һанаата сэдьхэлээр тэдэнэй иишэ тиишээ гүйлдэлгэ улам тодоор харагдана. Тэдэндэ жэгшүүритэй муухай юумэ гэжэ байхагүй. Тэдэнэй хэхэгүй, бэеэ бариха гэмтэ хэрэгүүд гэжэ байхагүй. Тэдэнэр ухаа мэдээгээ алдана, ушарынь тэдэнэр найдабаряа гээгээ. Эб найрамдал тогтожо байна, эб найрамдал илахал.

Бүхы советскэ хүнүүдэй, манай үеын эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдэй зүрхэндөө образыень хододоо хадагалан ябадаг хүнэй дүрсые үбсүүн дээрээ зүүхэ эрхэ — ехэ зол намда хүртөө. Энэ ехэ, сэсэн мэргэн ба үнэн сэдьхэлтэ хүн тухай хэлэхэдээ, би манай арад тухай хэлэнэб: тэдэниие бэе бэеһээнь һалгаажа болохогүй. Манай арадые дэлхэйн бусад арадуудһаа һалгаажа болохогүй. Эб найрамдалай агууехэ армиин солдат байха гээшэ жаргалтай байна. Зүрхэнэйнгөө сохилжо байгаа сагта, би бүхы хүнүүдтэй хамтадаа, харанхыда эсэргүү, муу муухай юумэндэ ба дайнда эсэргүү, арадуудай ахадүүгэй хани барисаанай түлөө, культурын түлөө, ерээдүйн түлөө тэмсэхэб. **(Нэрьемэ альгаташалга).**

(ТАСС).

Партиин XIX съездын материалнуудые ба „СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд" гэжэ нүхэр И. В. Сталинай зохёолые шудална

ХЕРСОН. Партиин райкомуудай нэгэдэхи секретарьнуудай семинар эндэ боложо дүүрэбэ.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай гениальна зохёол тухай, КПСС-эй XIX съездын материалнууд тухай лекцинүүд тус семинар дээрэ уншагдаа.

Сугларагшад хадаа партийна гэгээрэлые хүтэлбэрилхэ практикын асуудалнуудые тэрэшэлэн зүбшэн хэлсэбэ. Геническэ ба Ново-Маячковско райкомуудай секретарьнууд семинарнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай, партиин XIX съездын материалнуудые партийна гэгээрэлэй сетьдэ шудалалга эмхидхэхэ тухай хэлэбэ.

РИГА. «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай зохёолдо зорюулагдаһан научна конференци латвийска гүрэнэй университедтэ болобо. Гурбан зуу гаран профессорнүүд, багшанар ба студентнүүд конференциин хүдэлмэридэ хабаадаа.

Сталинска табадахи табанжэлэй турша соо СССР-эй экономикын ба культурын хүгжэлтын перспективэнүүдые харуулһан выставкэ конференцитэй дашарамдан университедтэ нээгдэбэ.

АСТРАХАНЬ. Городой дээдэ һургуулинуудай студентнүүд, профессорнүүд ба багшанар «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай зохёолые, партиин XIX съездын түүхэтэ документнүүдые ехээр һонирхон шудална.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ педагогическа институдай багшанарай ба научна хүдэлмэрилэгшэдэй конференци нүхэр И. В. Сталинай гениальна зохёолдо зорюулагдан, январиин 25-да нээгдэбэ.

(ТАСС).

Бурят-монгол хэлэнэй асуудалнуудаар научна конференци

Январиин 27-ной үдэшын заседани дээрэ зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар—«Хэлэн тухай И. В. Сталинай һургаалай үндэһөөр бурят-монгол хэлэнэй грамматическа байгуулга» гэһэн элидхэл ба «Һургуулинуудта бурят-монгол хэлэнэй грамматика заалга тухай» болон «Бурят-монгол хэлэнэй синтаксис тухай» гэһэн нэмэлтэ элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлбэ. Эдэ асуудалнуудаар нүхэд **Цыдендамбаев** (НИИК), **Малофеев** (пединститут), **Кудрявцев** (Иркутска университет), **Табдаев** (Зэдын аймаг) болон бусад үгэ хэлэбэ.

Январиин 28-най үглөөнэй заседани дээрэ мүн нэгэдэхи асуудалаар үгэ хэлэлтын үргэлжэлһэнэй һүүлээр, нүхэд **Г. Д. Санжеев** ба **И. В. Баранников** гэгшэд түгэсхэлэй үгэ хэлэбэд. Мүн зүблэхэ зүйлэй хоёрдохи асуудалаар «Бурят-монгол хэлэнэй «территориальна» диалектнүүд тухай» элидхэл филологическа наукануудай кандидат **Д. А. Алексеев** хэбэ.

Январиин 28-най үдэшын заседани дээрэ нүхэр Алексеевэй элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ болобо. Нүхэд **Абашеев** (пединститут), **Мадасон** (уранзохёолшодой Союз), **Хомонов** (Усть-Орда), **Манжигеев**, (Иркутска университет), **Кауров** (Кяхта), **Амоголонов** (пединститут), **Хоца Намсараев** болон бусад үгэ хэлэбэ. Үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ нүхэр Алексеевэй түгэсхэлэй үгын һүүлээр зүблэхэ зүйлэй гурбадахи асуудалаар —«Общественно-политическэ литературые ород хэлэнһээ бурят-монгол хэлэн дээрэ болгоһон оршуулганууд тухай» элидхэл филологическа наукануудай кандидат **Ц. Б. Цыдендамбаев** хэбэ. Энэ үдэрэй үглөөнэй ба үдэшын заседанинууд дээрэ тус асуудалаар үгэ хэлэлгэ болобо.

Мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ зүблэхэ зүйлэй дүрбэдэхи асуудалаар—«Бурят-монгол литературна хэлэнэй бэшэгэй дүримые һайжаруулха тухай» элидхэл филологическа наукануудай кандидат **Д. Д. Амоголонов** хэхэ байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Нэгэ парторганизациин секретариин тоосоон тухай

Январиин 20-до болоһон Торинн айкомой пленум дээрэ «Улаан-Бургалтай» колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Будаевай тоосоон шагнагдаһан байна.

Энэ партийна организациин жэл соо хэһэн бүхы хүдэлмэри тухай элидхэлшэ хэлэжэ оробо. Элидхэлынь час тухай үргэлжэлһэн байна. Партийна организациингаа ажалябуулга тухай яһала һайнаар энэ саг соо хэлэхээр, хүдэлмэридэхи дутагдалнуудайнгаа гол шалтагаануудые гүйсэд элирүүлхээр байгаа. Теэд элидхэл ехэ юрэнхыгөөр хэгдэбэ. Олон асуудалнууд тухайда халта мүлтэ хэлээд, харин колхозоо эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхын түлөө партийна организациин хэр зэргэ тэмсэжэ байһан тухай юушье хэлэгдэбэгүй.

Нүхэр Будаевай элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэһэн тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ванданов иигэжэ мэдүүлбэ: партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд энэ элидхэлые бэлэдхэлсэһэн, бэшэһэн текстдэ нэмэлтэ, хоролто оруулһан байна. Гэбэшье, элидхэл удха багатай болоо.

Энэ тон зүб. Колхоздохи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилхын, артелиингээ ажахые олон һалбаритай, олзо ехэтэй болгохын түлөө коммунистнуудай, партийна организациин ямараар тэмсэжэ байһан тухай элидхэл дотор юушье хэлэгдээгүй байха юм.

Нүхэр Будаевай тоосоое бэлэдхэжэ, партиин айкомой пленум дээрэ табиха зорилгоор энэ колхоздо нүхэр Саликова (партиин айкомой таһагые даагша) ошожо, 4—5 хоноһон байгаа. Теэд тэрэ хадаа тус партийна организациин хүдэлмэриие һайнаар шэнжэлжэ шадаагүй. Энээн тухайда пленум дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэдшье тэмдэглээ.

Энэ партийна организациин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. 40 гаран коммунистнуудай 20 гаранинь политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлнэгүй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэрэй олонхинь үзэг бэшэг бага мэдэхэ юм. Теэд юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ һуралсал эндэ эмхидхэгдээгүй байна.

—Партиин XIX съездын материалнуудые шудалха политһургуули ба кружок эмхидхэгдэһэн аад, хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Зарим коммунистнууд, жэшээлхэдэ, нүхэд Бадмаев, Очиров, Гомбоева, Раднаев, Буянова ба бусад занятинуудтаа огто хабааданагүй, — гэжэ партийна организациин секретарь нүхэр Будаев пленум дээрэ мэдүүлбэ.

Колхозниуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй.

Тус партийна организаци колхозойнгоо правлениин ажал-ябуулгые үшөө һулаар хинан шалгана. Эдэ бүгэдэ дээрэһээ тус правлениин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд гараһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ехэнхидээ харууһанай муу дээрэһээ мянга гаран толгой мал үхэһэн юм. Мүнөөшье малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэжэ байна гэхын аргагүй. Адуу малдаа типовой дулаан байра баринагүй. Мүн хабарай тарилгын бэлэдхэл муугаар хэгдэнэ. Үбэлэй агротехническэ хэмжээябуулганууд огто бэелүүлэгдэнэгүй. Эдэ бүхы дутагдалнуудые партийна организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Будаев хамаагүй тэсэжэ байдаг.

Гэхэ зуура, партиин Торинн айком энэ партийна организацида туһаламжа багаар үзүүлдэг, хүдэлмэридэхи дутуу дундануудыень саг соонь элирүүлдэггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Партиин айкомой секретарь нүхэр Киреев үнгэрэгшэ жэлдэ тус партийна организацида нэгэшье удаа ошоогүй юм. Партиин айкомой секретарьнууд, таһагуудые даагшанар колхозуудта ошоошье һаа, тэдэнэй партийна организацинуудай хүдэлмэриие багаар һонирходог.

Партиин айкомой пленум «Улаан-Бургалтай» колхозой партийна организациин хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан муу бэшэ тогтоол баталан абаа. Тиин энэ тогтоол бодотоор бэелүүлэгдэхэ бээзэ гэжэ найдагдана.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин кампани түлэг дундаа ябажа байна. Манай республикын городууд болон хүдөө нютагуудта агитационно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Гэхэтэй хамта, зарим нютагуудта энэ шухала хүдэлмэри үшөөл һулаар табигданхай.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан агитационно-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудал һаяхан партиин Хэжэнгын айкомой пленум дээрэ табигдаба.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэг аймаг дотор үшөө хангалтагүйгөөр табигданхай, олонниитын дунда лекци болон элидхэлнүүд тон үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ гэжэ пленумдэ хабаадагшад тэмдэглэһэн байна.

Ниитэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудал КПСС-эй айкомой бюрогой заседани, партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ үсөөнөөр зүбшэн хэлсэгдэдэг. Энэ асуудал заримдаа табигдабашье, бэлэдхэл багатайгаар зүбшэн хэлсэгдэһэн дээрэһээ дутуу дундануудые хүсэд элирүүлэгдэдэггүй, энээн тушаа олонхи ушарта юрэнхы тогтоол гаргадаг байха юм.

Зарим парторганизацинуудай агитколлективүүд, агитаторнууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Хүдөөгэй интеллигенци—багшанар, врачнар болон зооветеринарна мэргэжэлтэд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулагдана. Илангаяа Ленинскэ, Чесаның долоон жэлэй ба бусад зарим һургуулинуудай багшанар ажалшадай дунда лекци болон элидхэлнүүдые үсөөнөөр уншана.

—Зүб даа, бидэнэр, багшанар малай фермэ, гүүртэ ба тариаанажалай бригадануудта гаража, лекци, хөөрэлдөө үнгэргэнэгүйбди, —гэжэ Чесаның долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр Будаев сэхэ мэдүүлһэн байна.

Пленум болбол ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин дутагдалнуудые сүм усадхаха, ажалшадай политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээлые нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан дам саашадань хүгжөөхэ гэжэ партийна эхин организацинуудые уялгалһан байна.

КОММУНИСТНУУД БА ПАРТИЙНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ СТАЛИНСКА БЛОГОЙ КАНДИДАДУУД

Залуу үетэниие хүмүүжүүлэгшэ

Кударын дунда һургуулиин багшанарай коллектив Байкало-Кударын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Александра Максимовна **Диденковае** дэбжүүлээ.

Александра Максимовна болбол Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой педагогическа институдые 1941 ондо дүүргэһэн юм. Тэрэ үеһөө хойшо 11 жэлэй турша соо залуу үетэниие—коммунизм байгуулагшадые һурган хүмүүжүүлжэ байна.

Нүхэр Диденкова багшын хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Тэрэ хадаа 1947 онһоо хойшо Кударын дунда һургуулида ород хэлэ ба литературын багшаар хүдэлмэрилжэ эхилһэн байна. Тиихэдээ тэрэнэй урогууд хододоо һонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр үнгэргэгдэдэг юм. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ һургуулиин аха классуудта ород хэлэ ба литература тэрэнэй заахадань, һурагшадай успеваемость һайн байгаа. Арбадахи классай 17 һурагшад энэ предмедээр эрхим сэгнэлтэтэйгээр һургуулияа дүүргээ һэн.

Энэ һуралсалай жэлэй эхиндэ нүхэр Диденкова дунда һургуулиингаа һуралсалай хэрэгые эрхилэгшээр томилогдоод, үүсхэл оролдолго ехэтэйгээр ажаллажа байна.

Александра Максимовна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэ хадаа политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүн юм. «Литературада большевигэй образ», «1952 оной Сталинска шангай лауреадууд» гэһэн темэнүүдээр һүүлэй үедэ хэдэн лекцинүүдые уншаа.

Нүхэр Диденкова өөрынгөө мэргэжэл шадабариие, идейно-политическэ хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг. Мүнөө жэлдэ тэрэ философско кружогто һуража байна.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат, арадай үнэн сэхэ басаган, залуу үетэниие хүмүүжүүлэгшэ Александра Максимовна **Диденковагай** түлөө һунгуулиин № 13 Ленинскэ округой һунгагшадай голосуудаа нэгэн һаналаар үгэхэ байһанинь лабтай.

Олондоо хүндэтэй нүхэр

Алексей Нефедович Яковлев Хориин леспромхоздо ерэжэ, модо шэрэдэг автомашина тушаажа абаһаар арба гаран жэл болоо. Тэрэ хадаа энэ үе соо хэдэн мянгаад кубометр модо шэрэжэ, арадай ажахыда эльгээлсээ.

Модо бэлэдхэлэй экономическа болон политическэ удхашанарые һайнаар ойлгоһон энэ патриот шофернуудай хоорондохи социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгэдэ жэл бүри үүсхэлшэ болодог байгаа. Мүн энэ жэлдэшье мүрысөөнэй үүсхэлшэ боложо, шофернуудай ажалайнгаа бүтээсые ехээр дээшэлүүлхэ ябадалдань туһалаа.

Жэлһээ жэлдэ, кварталһаа кварталда, һараһаа һарада хоёр нормо дүүргэдэг болоһон Алексей Нефедовичын нэрэнь гансал тус леспромхоздо бэшэ, харин республикын ой модоной промышленностиин бүхы предприятинуудта мэдээжэ болонхой. Яковлевай ажалай түрүү методые олон шофернууд халан абажа, мүнөө түрүү хүнүүд болонхой.

Һаяшаг модо бэлэдхэлэй Зүүн-Хуурайн участогай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан болобо. Тус суглаанда хабаадагшад ажалшадай депутадуудай Зүүн-Хуурайн сельскэ Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ, Алексей Нефедович Яковлевай кандидатурые эгээн түрүүлэн нэрлэбэ.

—Арадай һунгамал байха гээшэ тон хүндэтэй хэрэг мүн. Арад зоной энэ этигэл найдабариие стахановска ажалаараа харюулха уялгатайб, — гэжэ нүхэр Яковлев мэдүүлээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялгаяа бүри амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Халаан соогоо 25 кубометр модо шэрэхын орондо 60 кубометр мүнөө шэрэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлһээр.

Олондо хүндэтэй болоһон энэ патриот һунгагшадай этигэл найдабариие стахановска ажалаараа харюулха байһандань ашаг һэжэг байхагүй.

К. Скворцов.

Жэшээтэ агитколлектив

Цагаан мориной сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Закамен) партийна эхин организациин агитколлектив нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин кампаниин үедэ эмхитэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Энэ колхозой дэргэдэхи агитпункт һайнаар тухеэрэгдэнхэй. Тэндэ һунгагшад олоороо сугларжа, ном, газетэ, журнал уншадаг, лекци болон хөөрэлдөө шагнадаг юм. Мүнөө 13 агитаторнууд участогуудтаа гаража, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримөөр, партиин XIX съездын материалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Агитаторнууд Ж. Шойжонимаев, Ш. Жапов, Ц. Дымпилов ба бусад илангаяа эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Б. Дашиев.

Австритай баталха гүрэнэй договор тухай асуудалаар

США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудта эльгээгдэһэн

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН НОТОНУУД

Энэ оной январиин 12-то СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство Австритай баталха эбэй договор тухай асуудалаар США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай нотонуудые абаба. Австрийска асуудал тушаа ООН-эй Генеральна Ассамблейн 1952 оной декабриин 20-ной резолюцида түшэглэн, гурбан гүрэнэй Правительствонууд австрийска асуудал тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Орлогшонорой зүблөө һаяар зарлаха дурадхал эдэ нотонууд соо оруулна.

Январиин 27-до СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонуудай дээрэ дурсагдаһан нотонуудта Советскэ Правительствын харюу нотонуудые Москвадахи США-гэй, Великобританиин ба Францийн Посольствонуудта эльгээбэ.

1953 оной январиин 27-до США-гэй Правительствода Советскэ Правительствын эльгээһэн харюу нотын текст дооро толилогдобо.

«Австрийска асуудал тушаа США-гэй Правительствын энэ оной январиин 12-ой ното абаһанаа гэршэлэн, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство иигэжэ мэдүүлхэ золтой байна.

Өөрынгөө ното соо США-гэй Правительство австрийска асуудал тушаа ООН-эй Генеральна Ассамблейн 1952 оной декабриин 20-ной резолюциие, мүн дүрбэн гүрэнэй — СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Францийн али аляндань Австри тушаа энэ резолюциһаа шалтагаалан даалгагдаһан хэбэртэй уялгануудые баримтална. Энээнтэй дашарамдуулан Советскэ Правительство иимэ баримтада анхарал хандуулхые шухалада тоолоно: ООН-до австрийска асуудалые табилга, мүн энэ асуудал тушаа абтаһан резолюци хуули буса байгаа, ушарынь, ООН-эй Устабай 107-дохи статьягай ёһоор, австрийска асуудал ООН-эй эрхэ мэдэлдэ хамааданагүй, харин Австри тушаа хоорондоо баталагдаһан хэлсээнүүдээр хараалагдаһан уялгануудые бэедээ даажа абаһан дүрбэн гүрэнэй—СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Францийн эрхэ мэдэлдэ хамаадана.

Австрийска асуудал тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Орлогшонорой зүблөө зарлаха тухай США-гэй Правительствын ното соо хэгдэһэн дурадхал тухай хэлэхэ болоо һаа, Советскэ Правительство урдада дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудай хоорондо зүбшэгдэһэн принципүүдэй үндэһөөр Австритай баталха гүрэнэй договор бэлэдхэжэ дүүргэхэ ябадалые түргэдхэхэ гэһэн дурадхалтайгаар США-гэй, Англиин ба Францийн Правительствонуудта нэгэтэбэшэ хандаһанинь мэдээжэ. Энэ асуудал тушаа 1952 оной августын 14-нэй ба сентябриин 27-ной нотонууд соогоо, Советскэ Правительство болбол Австритай баталха гүрэнэй договорой тус проектнь сүлөөтэ ба бэеэ даанхай Австриие һэргээхэ гэжэ хараалһан 1943 оной Московско декларацида, Австри тушаа тэдэнэй юрэнхы политикын принципүүдые тодорхойлһон 4 гүрэнэй Потсдамска хэлсээндэ, мүн 1949 оной июньдэ СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Францийн Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөөн дээрэ абтаһан, политическэ ба экономическа шухала асуудалнуудаар Австрида хамаатай тогтоолнуудта түшэглэһэн ябадалые үндэһэ болгобо.

Гэбэшье, США-гэй Правительство, мүн Англиин ба Францийн Правительствонууд Австритай баталха гүрэнэй договорые «хуряангы договор» гэдэгээр һэлгэхые һэдэжэ, тиин Австритай гүрэнэй договор баталалгые таһалдуулха политикаяа үргэлжэлүүлжэ, Советскэ Правительствын тэрэ дурадхал абаха зайсаһан байгаа.

Гэхэтэй хамта, «хуряангы договор» Потсдамска конференциин шиидхэбэринүүдтэй,—Австри тухай СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Францийн бусад хэлсээнүүдтэй тааралданагүй. «Хуряангы договор» хадаа бодото бэеэ даанхай, демократическа австрийска гүрэниие һэргээн бодхоолгодо туһалха ямаршье тогтоолнуудые хараалнагүй. «Хуряангы договор» демократическа эрхэ сүлөөнүүдые австрийска арадта тэрэшэлэн ханганагүй, Австрида фашистска ёһо журам дахин һэргээхэ, Хойто-атлантическа блогой агрессивнэ түсэбүүдые бэелүүлхэ зорилгоор тэрэниие ашаглаха үргэн арга боломжо олгоно. «Хуряангы договор» соогоо, США-гэй, Великобританиин ба Францийн Правительствонууд Зүүн Австридахи германска активууд тушаа Потсдамска хэлсээгээр бэедээ даажа абаһан уялгануудаа бүрин гаднашална.

Австрийска Правительствын 1952 оной июлиин 31-нэй меморандумһаа, мүн тэрэнэй түлөөлэгшэдэй тусхай мэдүүлгэнүүдһээ харахада, тус Правительство болбол австрийска асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ туһалхагүй, австрийска арадай национальна интересүүдтэ яагаадшье харюусахагүй «хуряангы договор» гэдэгэй түлөө оролдон, Австритай баталха гүрэнэй договорой проектые буруушаана гэһэн баримтые алгасан гаража тэрэшэлэн болохогүй.

Австритай договор баталалгые түргэдхэхэ зорилгоор, хоёр дахин—1952 оной августын 14-нэй ното соо, сентябриин 27-ной ното соо Советскэ Правительство Австри тухай асуудалаар дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгшэдэй зүблөөндэ хабаадахаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ. Тиихэ зуураа, Советскэ Правительство болбол Австри тушаа «хуряангы договор» тухай дурадхалаа болюулхые, Австритай баталха гүрэнэй договор харалгые дүүргэхэеэ бэлэн байһанаа гэршэлхые США-гэй Правительство, мүн Англиин ба Францийн Правительствонууд зүбшөөхэ гү гэжэ даб дээрэ тодорхойлхые шухалада тоолоно.

Советскэ Правительство энэ асуудалда США-гэй Правительствоһаа, мүн Англиин ба Францийн Правительствонуудһаа мүнөө хүрэтэр харюу абаагүй. Январиин 12-ой нотонууд соогоо США-гэй, Англиин ба Францийн Правительствонууд Советскэ Правительствын табиһан дээрэ дурсагдаһан асуудал тушаа дахин дуугай байна.

1952 оной январиин 18-най, августын 14-нэй ба сентябриин 27-ной нотонууд соо хэлэгдэһэн хараа бодолоо гэршэлжэ, Советскэ Правительство Австри тухай асуудалаар дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгшэдэй зүблөөндэ хабаадахаар бэлэн байһан тухайгаа дахин мэдүүлнэ. Гэхэтэй хамта, Советскэ Правительство хадаа сүлөөтэ ба бэеэ даанхай Австриие һэргээлгэдэ туһалха гэжэ бэедээ даажа абаһан уялгануудаа дүүргэн, «хуряангы договор» тухай дурадхалаа тэдэнэй болюулхаар, Австритай баталха гүрэнэй договорые хаража дүүргэхээр бэлэн байһан тухай дээрэ заагдаһан асуудалда США-гэй Правительствоһаа, мүн Англиин ба Францийн Правительствонуудһаа харюу даб дээрэ абахые шухалада тоолоно.

Иимэ нотонууд Англиин ба Францийн Правительствонуудта тэрэшэлэн эльгээгдээ».

Альманахнуудай редакторнуудай Бүхэсоюзна зүблөөн

СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай ба Главполиграфиздатын зарлаһан, литературно-уранһайханай альманахнуудай редакторнуудай ба уранзохёолшодой нютагай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн литераторнуудай центральна Байшан соо январиин 26-да нээгдэбэ.

Мүнөө орон дотор 70 гаран альманах ород хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ. Тэдэнэй олонхинь уншагшадай дунда алдаршажа, литераторнуудые хүмүүжүүлхэ бодото центрнүүд болоо.

СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай генеральна секретариин орлогшо А. А. Сурков тус зүблөө нээбэ. Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор, советскэ уранзохёолшодой үмэнэ табигдаһан ехэ зорилгонуудые тэмдэглээд, нүхэр Сурков альманахнуудай редакцинуудта табигдаһан хэдэ хэдэн эрилтэнүүдые тодорхойлон хэлэбэ. Оюун бэлигтэ залуу уранзохёолшодые альманахнуудай хүдэлмэридэ үргэнөөр элсүүлжэ, тэдэнэрэй дунда хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха шухала гэжэ тэрэ заагаа.

СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай правлениин секретарь А. В. Сафронов «Альманахнуудай байдал ба тэрээниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» элидхэл хэбэ. Зарим альманахнуудай ажал-ябуулгые шэнжэлэн харуулаад, элидхэлшэ тэдэнэй хүдэлмэриин ехэхэн дутагдалнуудые шэнжэлбэ. Муугаар бэшэгдэһэн бирагүй зохёолнууд альманахнуудай хуудаһануудта хэблэгдэнэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад «Крым», «Новая Сибирь», «Литературная Тула» ба бусад альманахнуудай хүдэлмэри тухай мэдээсэлнүүдые шагнаха юм. Советскэ литература хүгжөөхэ гол проблемэнүүдтэ зорюулагдаһан лекцинүүд ба элидхэлнүүд тэрэшэлэн уншагдаха байна.

(ТАСС).

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр үйлэдбэрилхэ

Улан-Удэ городтохи гүрэнэй нютагтахи ба кооперативна промышленностиин предприятинууд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээд, түсэбһөө гадуур 4140 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Мебельнэ фабрикын, Кировэй, Чкаловай нэрэмжэтэ ба «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артельнүүдэй коллективүүд амжалтатайгаар хүдэлмэрилөө.

1952 ондо арад зондо хэрэгтэй нилээд олон зүйлэй эд бараа үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Тэрэ тоодо: арһан гутал, трикотажна зүйлнүүд, металлическа амһарта, орон, мебель, үхибүүдэй нааданхайнууд гэхэ мэтэ бии. Городой арад зоной захилые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэхын тула олзоборилгын артельнүүдэй зарим цехүүд үргэдхэгдэһэн, тэрэнэй хүдэлмэри хоёр халаанай болгогдоһон байна.

Олзоборилгын кооперациин артельнүүдэй зарим цехүүд, жэшээнь, сёлгын, гуталай, хубсаһа сэбэрлэлгын ба будалгын цехүүд амаралтын үдэрнүүдтэ хүдэлмэрилдэг болоо. Тиимэһээ хүн зоной захил саг соогоо дүүргэгдэнэ.

Гэбэшье, гүрэнэй нютагтахи ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон бии. Олон предприятинууд тогтоогдоһон ассортиментын ёһоор продукци үйлэдбэрилнэгүй. Город соохи 18 предприятинуудһаа гансахан Кировэй нэрэмжэтэ артель тогтоогдоһон ассортиментын ёһоор үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн байна.

Городской ба Железнодорожно районуудай промкомбинадууд тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ хоёр комбинадууд 1952 ондо аяар 12500 пара гутал арад зондо дутуу үгөө.

Комбинадуудай директорнүүд ба олзоборилгын артельнүүдэй правлениин түрүүлэгшэнэр үйлэдбэридөө хэрэгтэй нютагай түүхэй эдые саг соонь бэлэдхэхэ асуудалда анхаралаа табинагүй. Тиимэһээнь олон предприятинууд түүхэй эдгүй боложо, заримдаа хүдэлмэрилхэеэ болишодог байха юм. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, Железнодорожно районой промкомбинат 2 мянган кубометр хюрөөдэгдэһэн модо бэлэдхэхэ байһан аад, нэгэшье кубометр бэлэдхээгүй юм. «Кооптруд» гэжэ олзоборилгын артель шабар саг соонь бэлэдхээгүй дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ 1085 мянган хирпиисэ дутуу үгөө.

Олон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд бэеынгээ амарые хараадлэ, хүнгэхэнөөр бүтээгдэхэ, ехэ ажал хэрэглэхэгүй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ гэжэ оролдоно. Жэшээнь, инвалидуудай кооперациин «Красный путь» гэжэ артелиинхид гутал оёхо 1952 онойнгоо түсэбые миил 48 процент дүүргэбэшье, түлеэ бэлэдхэхэ түсэбөө 219 процент дүүргэһэн байна. «Красный восток» гэжэ олзоборилгын артель шэл амһарта үйлэдбэрилхэ түсэбөө жэлһээ жэлдэ таһалдуулна. Тиихэ зуура, бутылка хэхэ даалгабаряа ходо үлүүлдэг байна. Железнодорожно районой промкомбинадай гутал оёхо ба засабарилха даалгабаряа саг үргэлжэ таһалдуулбашье, модон амһарта үйлэдбэрилхэ үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 223.9 процент дүүргээ һэн. Иимэрхүү байдал Городской районой промкомбинадташье бии.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай ассортиментые үргэдхэхэ асуудалда олон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа багаар хандуулна. «Металлоширпотреб» ба шэгнүүр заһабарилгын заводууд, мүн Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артель болон бусад предприятинууд суурга, түмэр хүрзэ, тармуур, һүхэ гэхэ мэтын зүйлнүүдые нютагай түүхэй эдһээ үйлэдбэрилхэ дүүрэн арга боломжотой юм. Теэд, энэ шухала зүйлнүүдые ороной бусад областьнуудһаа асаржа, тэрээнэй үные ехэ болгохоһоо гадна, түмэр харгыгаар үлүү ашаа шэрүүлхэ ябадал гаргана.

Нютагай промышленностиин предприятинуудта муу шанартай, стандартнабэшэ продукци үйлэдбэрилжэ, голодһо гаргадаг ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ угаа шухала.

Табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд соо нютагай гүрэнэй ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай урда харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонууд табигдаа. Тиимэһээ 1953 оной түсэбые дүүргэхэһээ гадна, мүн үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ предприяти бүхэнэй хүдэлмэришэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд ба депутадууд нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай ажал-ябуулгада нарин нигта хиналта шалгалта хэхэһээ гадна, тэдэнэй хүдэлмэридэ али болохо туһаламжа үзүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха ябадал туйлаха зорилготой.

И. Елшин, Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдкомой нютагай промышленностиин таһагые даагша.

Малажалаа улам хүгжөөхын түлөө

(Ажалшадай бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ зорилго табяа.

Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада малажалай хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

1952 ондо манай республикын түрүү колхозууд ниитын малажал хүгжөөхэ гүрэнэйнгөө түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээд, мүнөө малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Манай редакцида үдэр бүри ерэжэ байдаг олон тоото бэшэгүүд дотор энээн тухай хэлэгдэнэ. Манай селькор нүхэр **В. Базарсадуев** иигэжэ бэшэнэ: «Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомоной Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь С. Цыбиков, парторганизациинь секретарь Ж. Гомбоев) малажал хүгжөөхэ 1952 онойнгоо түсэбые бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргээ. Мүнөө 6 толгой эбэртэ бодо мал, 87 хони ямаан, 19 адуун, 6 гахай, 268 шубуун гүрэнэй түсэбһөө үлүүлэн гараһан байна.

Мүнөө жэл Хэжэнгэдэ саһан ехэ тула үбэлжэлгын хэды бэрхэтэй байбашье, харууһа, эдеэлүүлгын һайн байһан дээрэһээ колхозой мал хүсэ шадал һайнтайгаар үбэлжэжэ байна».

Закаменай аймагай Утаата-Далахайн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь И. Цыренов, партийна организациинь секретарь Ц. Бальжанов) 1952 оной хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар үнгэргэбэ гэжэ селькор **Б. Шоёнов** бэшэнэ. Эндэ ниитын малажал хүгжөөхэ түсэб эбэртэ бодо малаар —100 процент, хонидоор—112, адуугаар—106, ямаагаар—100, тахяагаар—100 процент дүүргэгдэһэн байна.

Колхозой эрхим адуушад Б. Цыденов, Б. Гармаев гэгшэд даажа абаһан 30—30 гүүдһээ 30—30 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ.

Мүнөө тус колхозой гэшүүд табадахи табанжэлэй гурбадахи жэлдэ—1953 ондо үйлэдбэриин шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаха гэжэ шиидээд, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана, гэжэ нүхэр Шоёнов тэмдэглэнэ.

Манай республикын колхозуудай малажалай гол һалбари—хонин һүрэг жэл бүри түргэнөөр хүгжэжэ байна. Үнгэрһэн жэлдэ колхозуудай түрүү хонишод үйлэдбэриин һайн һайн амжалтануудые туйлаа.

Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод үнгэрһэн жэлдэ советскэ зоотехническэ наукын туйлалтануудые хэрэглэжэ, хонидоо искусственнаар ороондо оруулһанай ашаар, мүн түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дуршэлые ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэжэ, хонидоо һайнаар харууһалһанай ашаар үйлэдбэриин һайн амжалтануудые туйлаа гэжэ **Сагбо Гомбоев, Владимир Доржиев** гэгшэд бэшэнэ. Жэшээлхэдэ, № 3 отарын хонишон Чимит Гомбоева даажа абаһан 92 хонидһоо 112 хурьга, хонишон Д. Бадмаева 80 эхэ хонинһоо 98 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Гадна, энэ отарын хонишод хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2 килограмм нооһо хайшалһан байна. Мүнөө тэдэнэр түл абалгада түгэс бэлэн болоо.

«Үнгэрһэн 1952 ондо, түрэл Коммунистическэ партиингаа XIX съездын боложо үнгэрһэн түүхэтэ жэлдэ даажа абаһан 100 эхэ хонидһоо 109 хурьгадые абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээб гэжэ Ториин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхозой хонишон, сомоной Соведэй депутат Бадма Санциева хөөрэнэ,— гэжэ селькор **Санжажап Банзаракцаев** бэшэнэ.—Манай аймагай эрхэ байдалда хонин һүрэгые бүхы хэмжээгээр үсхэбэрилхэ арга боломжо бии. Би үнгэрэгшэ намартаа хонидоо искусственнаар ороондо оруулааб. Мүнөө түл абалгадаа һайнаар бэлэдхээб. Хонидни олоороо хурьгалжа, одоошье сүлөөгүй сагни ерэхэнь. Эхир хурьгадые олоор хүлеэжэ байнаб. Энэ жэлдэ байкало-кударынхидай уряагай харюуда 100 хонинһоо 120 хурьга абажа түлжүүлхэб».

Мүн иимэрхүү удхатай бэшэгүүд республикын заха хизаар бүхэнһөө манай редакцида олоороо ерэжэ байдаг.

Манай республикын колхозуудай түрүү малшад шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр эрид шиидэнхэй гэжэ эдэ бэшэгүүд гэршэлнэ.

Аймагай малажал хүгжэнэ

Закаменай аймагай колхозууд үнгэрһэн 1952 ондо ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулхын түлөө һайнаар оролдоһоной ашаар малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, адуу морёор — 101,2 процент, эбэртэ бодо малаар—100,1, хонёор —103, ямаагаар—104,3, гахайгаар —123 процент дүүргэгдээ.

Тэрэшэлэн аймагай олонхи колхозууд бүхы түрэлэй малаар гүрэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, Үлегшэнэй сомоной «1-ое Мая» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Н. Гончиков) гүрэнэй түсэбые адуу морёор—100 процент, эбэртэ бодо малаар—100,1, хони ямаагаар—100,4, гахайгаар—120, шубуугаар—104 процент дүүргэһэн байна. Мүн Бур-Цакирай сомоной «Улаан малшан», Ждановай нэрэмжэтэ ба бусад зарим колхозууд бүхы түрэлэй малаар түсэбөө дүүргээ.

Б. Ж. Шоёнов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хандагайн леспромхозой модо бэлэдхэлэй «Могойто» участогай модошодой посёлок.

З. Веснинагай фото.

Багахан фельетон

ХААНАШЬЕ ОРООБ ДАА ХАЙРАН УХАА САРНАЙ?

Үнгэрэгшэ жэлэй декабриин нэгэнэй үдэр... Ториин аймагай «Заветы Ильича» колхозой эбэртэ бодо малай фермые даагша Бимба Цыренович Самсуев хоёр соотко ууһан хэбэртэй, колхозойнгоо үйлсээр иишэ тиишээ ябасагаана. Мүн магазинай продавец Очиржаб Батомункуевич Тарбаев Самсуевтай холбоорсолдоно, шэбэр һабир хөөрэлдэнэ.

Нараншье доро орожо, Үхэр Шулуун гэжэ үндэр хадын саагуур хорголно. Очиржаб Бимба хоёрой колхозой центрһээ хойшоо мори тэргээр яаралгүйхэн дугшуулжа ябахые колхознигууд шэртэн хаража байгаа һэн.

Колхозой центрһээ хойшоо найма модо болохо Нарин гэжэ газарта энэ артелиин полевой стан байдаг. Тэндэ Очиржаб Тарбаевай дүү Цыжип Тарбаев һамганаараа колхозой 105 толгой сар хаража байдаг юм. Сарнуудыень 16 наһатай Бимба Самбуев гэжэ хүбүүн адуулалсадаг байгаа.

Тэрэ үдэшэ гүүртые даагша Цыжип Тарбаев колхозой центр ошохыень Бимба хүбүүе табиһан байгаа. Уданшьегүй, залуу хүбүүн колхозой центр шэглэн яаралтайгаар ябаа һэн.

Бимба хүбүүнэй урдаһаань Самсуев Тарбаев хоёр бага ама халанхайнууд янзатай, хүдэлмэриин тэргээр яаралгүй хатаруулан, пишаганаса энеэлдэн ябаба. Иимэ орой болоһон хойно эдэ хоёр хаана ошобо гээшэб, теэд хүдэлмэриин тэргээр ябахадаа яабаб?—гэжэ һанабашье, яаралтай ябаһан залуу хүбүүн саашань юумэ бодобогүй.

Үглөөдэрынь Бимба хүбүүн хүдэлмэридөө бусаха гэжэ колхозой үйлсээр ябатараа харахадань, продавец Тарбаев газаагаа нэгэ машинада үхэрэй мяха тээжэ байба. Һүүлээрнь дуулахада, энэ машинаар продавец Тарбаев город мяха худалдахаяа ороһон байгаа. Энэ ушарые колхознигууд һайн мэдэхэ.

Бимба хүбүүн гэртээ бусажа, сарнуудаа адуулхаяа гараба. Сарнуудаа уһан дээрэ абаашаад, уһалжа байтараа тоолоходонь, 104 толгой болобо. «Үсэгэлдэр 105 байһан сарнууд, мүнөө юундэ 104 болобо гээшэб?»—гэжэ бодоод, 2—3 дахин тоолобо. Мүн лэ 104 толгой болоно.

Гүүртые даагша Цыжип Тарбаевтаа ерэжэ тэрэ дары дуулгахадань, тэрэнь тообогүй.

—Яашоо аабза гээбшэ, нэгэ тээ ябаа бэзэ, бү ай!—гэжэ харюусаба.

Бимба хүбүүн бэлхитэйл ябадаг болобо. Хэдэн үдэрэй үнгэрөөд байхада залуу хүбүүн сарнуудаа адуулхаяа арсаад, 104 толгой сарнуудаа орхижо, колхозойнгоо центр ерэһэн байгаа. Тэрэ гэһээр удаан саг үнгэрбэ.

Энэ ушарые колхозой правлени һайн мэдэнхэй. Эбэртэ бодо малаа тоолоходонь тоо толгойнь хүсэд. Теэд Нарин гэжэ газарта 105 толгой сарнуудай үбэлжэжэ байһые колхознигууд бүгэдэ мэдэнэ. Тиихэдэ продавец Очиржап Тарбаев, Бимба Самсуев хоёрой ходо архидадаг болоһониинь мүн лэ колхознигуудта мэдээжэ. Колхозой ухаа сар хулуужа, город абаашажа худалдаад, «шэмээ гаргангүй» архидажа сэнгэжэ байһан Очиржаб Бимба хоёрые колхозой правлениин далдалжа байһаниинь гайхалтай.

Д. Доржиев.

Бани хүдэлмэр илнэгүй

1949—1950 онуудта Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» гэжэ колхозой бани саг соогоо түлигдэдэг байгаа. Теэд, тэрэнь 1951 онһоо хойшо хүдэлмэрилнэгүй. Ушарынь, мүнөө бани түлиһэн хүндэ ажалта үдэр үгтэхэеэ болиһон байна. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ванданова энэ хэрэгтэ хойрогоор хандаһан дээрэһээ колхознигуудай ажаһуудалай эрилтэ муугаар хангагдана.

Ц. Дугарова.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Хэды болотор иимээр хүдэлмэрилхэ юм?

Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Халзанов, парторганизациинь секретарь нүхэр Тогочиев) малайнгаа үбэлжэлгые тон муу бэлэдхэлтэйгээр эхилһэн байгаа. Һүнэй-товарна фермэдэнь ошожо харахада, 500 шахуу толгой үхэрнүүдынь долоон заяанда баригдажа үмхирһэн хоёр муухан дал соо байлгагдана. Тэдэншье хүсэд дулаалагдаагүй юм. Хоройнуудынь мүн лэ хуушаржа унаха болошонхой. Тэрээн соонь нэгэшье кормушка гү, али ясли байхагүй, тиимэһээ малшад үбһэ соломо малай хүл доро хаяжа эдюулнэ. Ингэжэ, тэжээлэйнь зарим хуби хог боложо, шабааһанаар худхалдажа, хаягдашадаг байна.

Мүнөө үнеэдынь түрэжэ эхилээ, арбаад гаран тугал абтаа. Теэд тусгаар байрагүй тула тугалнуудаа нэгэ бишыхан гэр соо байлгана. Саашадаа үнеэдэй олоороо түрэжэ эхилхэдэ тугалнуудаа хаана байлгаха юм? Энэ фермэдэ тугалай типовой нэгэ байра 1948 ондо баригдажа эхилэгдэһэн аад, мүнөө хүрэтэрөө дууһагдаагүй, нөөхил һуурянь табяатай, столбнууд зоогоотой зандаа байһаар. Энэ байрын хэзээ баригдажа дүүргэгдэхэнь мэдэгдэнэгүй. Гадна, малай уһалуури муугаар эмхидхэгдэнхэй. Үхэрнүүдынь ганса худагһаа үдэртөө оройдоо нэгэ дахин уһалагдана. Эдэ бүхы шалтагаанһаа малынь туража эхилээ. Малаа һайнаар үбэлжүүлхын ба дутагдалнуудые ябуул усадхахын тула һүнэй товарна фермые даагша нүхэр Будажапов оролдоногүй.

Хонинной-товарна фермэдэ (даагшань нүхэр Раднаев) мүн лэ иимэ байдалтай. Хонидойнь ба ямаадайнь байранууд хүйтэн, уйтан, дэбисхэр муутай юм. Тиимэһээ хони ямаадынь хүрэнхэй хоргооһон дээрээ хэноно. Хурьгадай байрагүй дээрэһээ хоёр зуугаад толгой нарай хурьгадаа баниин нэгэ таһалга соо ба нэгэ муухан гэр соо тон олоор хашалдуулан байлгана. Үбһэнэйнь хорэй зарим газараараа унанхай, тиимэһээ хонидынь үбһэн дээрээ обооржо байдаг юм. Зарим үглөөгүүр хонид үбһэ тэжээлээр дутаагдана. Дабажит Балданова, Дарима Буданимаева гэгшэд үбһэ шэрэхээр томилогдонхой аад, шэрэжэ хүшэхүрэдэггүй. Хонидой уһалуури муугаар эмхидхэгдэнхэй. Хонидынь мүнөө туража эхилээ. Мүн үхэдэгшье байха юм.

Гахайн ба щубуунай фермэдэ баһал ехэ дутагдалнууд бии.

Колхозой центральна усадьбада байдаг хүдэлмэриин морид (КТФ-е даагша нүхэр Тогочиев, мүн парторганизациин секретарь) хушалтагүй хорой соо хонодог юм.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд ба бүхы малшад малай харууһые эрид һайжаруулжа, үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

М. Барадин.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин мууһаа

Хэжэнгын аймагай кинофикациин таһаг (начальнигынь нүхэр П. Е. Афанасьев) гүрэнэй даалгабарине бүхы показателяарнь һараһаа һарада дүүргэнэгүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ кино харуулгын 11 һарын түсэбые оройдоо 78 процент, мүнгэ суглуулгын түсэбые 71 процент дүүргээ, тиигэжэ 32 мянган түхэриг гүрэндэ дутуу оруулһан байна. Тэрэшэлэн харагшадые хабаадуулгын түсэбые 75 процент дүүргээ.

Эндэхи нүүдэл киноаппарадууд бүришье муугаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, 4 нүүдэл киноаппарадынь үнгэрэгшэ жэлэйнгээ кино харуулгын 11 һарын түсэбые оройдоол 59 процент, харагшадые хабаадуулгын түсэбые 48,4 процент, мүнгэ суглуулгын түсэбые 39,5 процент дүүргээ.

Һүүлэй үедэ нэгэ нүүдэл киноаппарадынь оройдоошье хүдэлмэрилнэгүй. Мүн стационарна установко соо байһан хоёрдохи аппарадынь эбдэрхэй дээрэһээ хүлэлмэрилдэггүй юм. Эндэ нэгэ киномеханик дутуу.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой ба кинофикациин управлениин зүгһөө хиналтын һула байһанһаа нүхэр Афанасьев кадрнуудые буруугаар шэлэн абажа үргэлжэлһөөр. Энээнһээ боложо хүдэлмэрилэгшэдынь саг үргэлжэ һэлгэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, кинофикациин таһаг нүхэр Аюржанаевые киномеханигаар абаһан аад, тэрээниие хүсэд һургангүйгөөр хүдэлмэриһөөнь сүлөөлһэн байна.

Нүхэр Нимаев мүн лэ Афанасьевай һайшаалаар киномеханигай тушаалда ороһон аад, нүүдэл кинодо хоёр һарын турша соо хүдэлмэрилхэ зуураа, 1200 түхэриг мүнгэ үреэд, ажалһаа гаргуулаа.

Дээрэ дурсагдаһан жэшээнүүд хадаа кадрнуудые шэлэн абалгада, тэдээниие һурган хүмүүжүүлгэдэ таһагай ёһо тэдыгээр хандадагые гэршэлнэ.

Аймагай кинофикациин таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. 15 хүдэлмэрилэгшэдэйнь оройдоо хоёрынь республиканска газетэ захяа, «Кижингинский колхозник» гэжэ газетые нэгэшье хүн захяагүй. Эдэнэрэй дунда үйлэдбэриин зүблөөн болонгүй, тиимэһээ киномеханигууд хэһэн ажалайнгаа дүнгые мэдэдэггүй байхаһаа гадна, зүблөөнэй болодоггүй дээрэһээ хүдэлмэриингөө дутуу дундануудые элирүүлэн шүүмжэлхэ аргагүй байдаг. Партиин XIX съездын материалнуудые шудалалга эндэ мүнөө болотор эмхидхэгдээгүй байһаар. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадынь политическэ һуралсалда хабаадуулагданагүй.

Г. Чесанский.

ТЭДЭНЭЙДЭ БА МАНАЙДА

(Залуу уранзохёолшын дэбтэрһээ)

Ном үзэжэ шалахадаа Ленинскэ библиотекэһээ гаража, Горькиин үйлсээр яаралгүйхэн алхалхаһаа гоё юумэн одоо хаана байха бэлэй. Һая Москва ерээд байхадаа би үдэшэ бүри шахуу энэ үйлсэдэ гаража, яба ябаһаар Улаан талмай хүрөөд, тэндэ Ленинэй мавзолейн хажуугаар удаан ябадаг һэмби. Бүхэдэлхэйн ажалша олоной зүрхэн—Кремлиин сонхонуудые харахадамни яларжа, зосоонь хүнүүдэй хүдэлжэ байһан гэжэ мэдэхээр агша һэн. Тэрэ таһалгануудай нэгэн соонь агуу ехэ Сталин ажаллажа байна ёһотой гэжэ һанахадаа бүришье тиишэ удаан харалтай болодог һэн. Тиигэһээр байтар 12 саг боложо, Спасска башниин курантнууд сохихо. Энэ үедэ ямар һайхан бэ! Зосоошни эжэлүүдгүй булгилаад абаха.

Мүнөөдэр Москвада саһахан бударна. Тэрэ болбол гүйлдэжэ ябаа машинануудай нюрганда халта хүлтэ аһалдад гээд лэ, гээгдэжэ үйлсэдэ сугларна. Үйлсэдэ сугларааддхихатайнь хамта тэрэ доронь хамажархидаг бшуу. Хамадаг гэхэдэмни хүрзэ бариһан хүнүүд гараад этэжэрхинэ гэжэ һанана үгы аабээт. Энэ ехэ һонин: үйлсэдэ хатуужажа няалдашаһан саһые тусгаар машинанууд һубарилдан хутага шүбгэдли хамуурнуудаараа сагаалхиса хобхолон, ябадал дундаа үйлсын заха руу этэрнэ. Этэрэгдэһэн саһыень угаа һонин нэгэ машина ерэжэ, ээлжээндээ ашаанай машинада ашажа үгэнэ. Энэ машиные саһанай комбайншье гэхэдэ болохо. Кабина дээгүүр газарта хүрэтэр тонгойһон кедерээрээ тэрэ болбол ябадал дундаа саһа хамажа, планка дээрээ табихадань тэрэнь гэдэргээ ошожо, дахажа ябаһан ашаанай машинын кузов дээрэ хаягдана ха юм. Энээниие хаража ябаһаар мэдэншьегүй Моссоведэй байшан хүрэшэһэн байбаб. Обёорон гэһээмни үйлсын нүгөө тээ сонхын хажуугаар хүн олоороо сугларжа байба. Эндэ фотовыставкэнүүд эмхидхэгдэдэг юм. Мүнөөдэр «Хоёр ондоо ажабайдал» гэһэн выставкые зон хаража байба.

Гэнтэ мэдэхэдээ эжыгээ хаража байна гээшэ гүб гэжэ зосоом орошобо. Выставкын эхиндэ нэгэ бурят эхэнэрэй фото байжа байба. Дүтэлөөд харахадам минии эжыдэ һөөл адли нэгэ хүгшэн эхэнэр. Тэрэ юуб даа шүлэ гү, али аарса гү худхана. Халат үмдэнхэй. Стол дээрэнь бэшэшье амһарта жэмһэртэ үзэгдэнэ. Электрогүсэнь ханаһаа проводагаар холбогдонхой. Нюргандань бад гэмэ буфет. Энэ эхэнэрые харахадаа би түрэл нютагаараа ябаһан мэтэ сэдьхэлээ ханаа бэлэйб. Тон лэ иимээр Агын округой, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо эжымни амгалан ажаһууна гэжэ һанахадаа зосоо баясана.

Сонхын рамада хэһэн выставкые хаража, үхибүүтэй нэгэ эхэнэр олоной дунда байһан юм.

—Хүлисэгты,—гэхэ абяан дуулдаба.

—Юун болооб?—гээд эрьелдэхэдэмни тэрэ эхэнэр «та Бурят-Монголой гүт?» гэжэ һураба. Хүхиһэн хэбэртэй болобо. Хүбүүниинь урдаһаам сэхэ нюур руумни хаража эхилбэ. Хоёр—гурба наһатай баймаар, булхагар улаан хасартай, бээлэйнь нэгэ бага ехэдэнги, гарнуудынь хоёр тээшээ бэеһээ холо арбайлдана. Энэ эхэнэр хөөрэн гэхэдээ, манай нютагаар ябаһан, Хүдөө ажахын министерстводэ удаан хүдэлмэрилһэн байба. Харин «Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ хэды ябаа һэм, тиибэшье һаа тэндэ зарим хүнүүдые танихаб» гэбэ.

—Яагаад намайе Бурят-Монголһоо гэжэ мэдээбта?—гэжэ һурабаб.

—Дэн лэ удаан энэ фото хараат, бурят эхэнэрые,—гээд энеэбэ. Танилсабабди. Хүбүүхэниинь Володя гээшэб гэжэ хэлэбэ. Саашадаа выставкэеэ сугтаа ото харабабди.

Эндэ советскэ ажабайдалые харуулхаһаа гадна, капиталистическэшье гүрэнүүдтэхи байдалые бага зэргэ харуулна. Бурят эхэнэрэй хажууда баһа нэгэ ондоо эхэнэрэй (хүгшэнэй гэхэдэ болохо) фото. Тэрэ болбол һандаршаһан нэгэ уурхайдал нүхэн соо хүл нюсэгэн, таһархай натагар хубсаһатай. Шарайень харахада һанаанда хатанги. Шулуулһан бургааһандли жүрдэгэр гараараа тогоон руу юуб даа хэнэ. Пеэшэнэй амһарһаа сагаалхиһан гэрэл гарана, бодоходо, гал носожо байһан хэбэртэй.

Саашань пеэшэнэй хажуугаар ната нута бүд һадай таһархайнууд,—хубсаһан юм гү, юун гү—харагдана. Энэнэй доронь иимэ бэшэг. «США. Сан-Антонио городой (штат Техас) 56 наһатай мексикан эхэнэр». Энэ эхэнэрые харахадаа эжэлүүдгүй тэрэ бурят эхэнэрэй фото дахяад харадаһан хүрэнэ. Тэрээн доро нигэжэ бэшээтэй: «Бурят-Монголой АССР. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн О. Данзанова үдынгөө эдеэ бэлдэжэ байна».

Хүнүүд саашань харана. Караганда городой хүдэлмэришэ эхэнэр шэнэхэн үлгы соо анхаралтайгаар мансылһан үхибүүгээ унтуулна. Гэр барааниинь гоё һайханаар харагдана. Тэрэнэй хажууда үшөө нэгэ фото. Баһал тэрэ һурагай наһатай үхибүүхэн һүлэмхи, унтарһан хөө мэтэ нюдөөрөө урдаһаань харана. Бэень үбсүүнһээ доошо хушаатай. Унтуулхаяа хэбтүүлһэн гээшэл ха. Зүгөөр юун соо энэ хэбтэнэ гэжэ һанаабта? Үлгы соохоноһоо энеэжэ байна гэжэ һанана гүт? Огто үгы. Тэрээхэн хүбүүн набтархан жалжагы столой халта онгойлгоһон һугалга соо хэбтэнэ. Магад, хэды хоноод энэ амитаниие һугалга сооһоонь хуурсаг руу зөөлгэхэ аалам. Доронь нигэжэ бэшээтэй: «Австри. Энэ хүбүүн столой һугалга соо унтадаг. Аба эжы хоёрынь тэрээндээ үлгы абаха мүнгэгүй».

Бидэнэр саашаа гурбуулан ябажа харанабди. Нэгэ иимэ фото үзэбэбди: татагдаһан шүхэр газарта табяатай, һүүдэртэнь нэгэ гонзогор юумэн борбойно. Энэ юун бэ гэбэл, нарай үхибүүн, мансылаатай шэгтэнь газарта табяатай. Энэ хаана гээшэб? Юундэ иигэжэ хэбтэнэб? Дэорохи бэшэгыень уншахадаа энэниие ойлгохот. «Токио. Энэ үхибүүе эхэнь тэжээхэ аргагүйдөөд, Уэнго парк соо хаяа». Түрэһэн үхибүүгээ хаяха болоторoo хүн ямар гасалан зоболон, гэмодол тэсэхэ ёһотойб!? Хажуудахи эхэнэрни хүбүүхэйнгээ гар бариад, саашаа ябаба. Бишье тэдэнээрээ ябалсанаб.

Урогтоо һуужа байһан жаргалта советскэ үхибүүдэй фото харахадаа Эхэ оронойнгоо түлөө омогорхонобди. Харин тэдэнэй хажууда хүл нюсэгэн, хахархай хубсаһатай Италиин хоёр хүбүүдэй партада һуужа байһан фото. Манай Володя эдэнэй хажуугаар гарахадаа ехэ адаглажа, хүбүүн бүхэндэнь нэрэ үгэнэ, таниһан юумэндэл хөөрэнэ. Тиигэһээр нэгэ томо гэгшын фотын хажууда ерэжэ, бидэнэр тогтобобди. Хара хубсаһатай хоёр шиихагар бүдүүн хүнүүд нэгэ хүниие газарта унагаанхай, нэгэниинь тэрэнээ бахалуурдана, нүгөөдэнь үбдэгөөрөө дарана. Гурбадахи тиимэ хубсаһатай хүн саананань хаража зогсоно. Доронь иигэжэ бэшээтэй: «Лондон. Демонстрантые полици хэһээнэ». Хажуудамнай байһан Володя гэнтэ дуугаран гэхэдээ иигэжэ һураба:

—Эжы, энэ хүниие юундэ сохижо байна гээшэб? Муу зонууд лэ ха.

Эжынь абаһаар харюусажа шадабагүй. Юу ойлгохоб энэ заахан хүбүүн? Иимэ юумые тэрэ хаана хараһан байхань һэм? Теэд харахашьегүйнь лабтай.

—Үгы саанахинь хорихоёо яанаб?—гээд Володя нам руу хараба.

—Хорихогүй, энэш хариин гүрэндэ ха юм,—гэжэ ябатарни эжынь «хаанаһаа энэ гүрэн гэжэ мэдэхэнь һэм» гэбэ. Тэрэ хүбүүгээ гар дээрээ үргэжэ, булхагархан хасарыень хэды хэды таалаадхиба. Нэгэ хэды саашаа алхан гэһэймнай Улаан талмай дээрэ ноябриин долооной демонстраци харуулһан фото байжа байба. Эндэ удаахан зогсобобди. Москвагай ажалшадые хүгшэн залуугүй олоороо согтой хүхюутэй алхалалдажа ябаһаарнь абаһан фото. Транспарантнууд, лозунгнууд, вождьюрой пэртредүүд олон. Эжы абанарайнгаа гар дээрэ ябаһан үхибүүдые харахадаа, Володя эжыгээ «намайе гар дээрээ үргэ» гэбэ.

—Ноябриин долооной демонстрацида ябаа һэн гүт?—гэжэ тэрэ эхэнэрһээ һурабаб. Володя гэнтэ оролсон, «ябаа һэмди, Сталиниие хараа һэмди, одоо олон зонууд ябаа. Сталин нам руу гараараа зангаа һэн. Тиигээ һэн бэзэ, эжы...» гэжэ байгаад Володя дээрэ дээрэһээнь хөөрэнэ. Сталиниие хараха гээшэ ямар ехэ жаргал бэ! Магад, Володя томо болоод, Сталинтай нюураараашье уулзаха аалам. Манай жаргалта орондо юуншье бүтэдэг ха юм, агуу ехэ вождиингоо хүтэлбэри доро араднай сэхэ харгыгаар коммунизм тээшэ зорижо ябана бшуу.

Бидэнэр выставкэ хаража дүүргээд саашалбабди. Тэдэнэйнгээ Разинай үйлсэдэ байдагбди гэхэдэнь шиидхэжэ ерэбэб. Разинай үйлсын дууһахада Василий Блаженныи Соборой хажуугаар Кремль худар шэглэбэб. Эндэ мавзолейн хажууда ерэхэдэм, эгээл часовойнорэй һэлгээн боложо байба.

Москвада хаа хаанагүй галнууд носонхой, үе-үе болоод лэ машинанууд Улаан талмай дээгүүр үнгэрнэ, мэнэ мэнэ тэдэнэй гудогууд дуулдана. Тээ тэндэхэнэ, дээрэмни, Кремлиин одонууд хурса гэрэлээрээ яларжа, Эхэ оронооро омогорхоһон һайхан хүсэлнүүдые зосоомни түрүүлэн байгаа һэн.

Ц. БАДМАЕВ.

Москва, январь.

Вьетнамска Арадай армиин дайшалхы амжалтанууд

ШАНХАЙ, январиин 27. (ТАСС). Пекиндэ Вьетнамай демократическа республикын посольствын хэблэн гаргадаг вьетнамска бюллетениин мэдээсэһэнэй ёһоор, 1952 оной октябриин хахадһаа декабриин хахад хүрэтэр болоһон добтолгын үедэ Хойто Вьетнамай баруун-хойто фронт дээрэ дайлалдажа байгаа арадай сэрэгүүд дайсанай 6029 солдадууд ба офицернүүдые үгы хэбэ. Марокканска 3-дахи батальон, марионеточнэ армиин 55-дахи ба 56-дахи батальонуудай 7 рото бүрин бута сохигдоо.

Арадай частьнууд дайсанай ехээр бэхижүүлэгдэһэн 100 пунктые сүлөөлбэ. Сон-Ла провинци, Лай-Чау провинциин урда талын 4 район, мүн Ен-Бай провинциин хоёр район бүрин сүлөөлэгдөө.

Баруун-Хойто фронт дээрэ болоһон байлдаануудта арадай армиин частьнууд 11 пушка, 65 миномёт, 33 хүндэ пулемёт, 250 хүнгэн пулемёт, 560 автомат, 3 мянган карабин ба винтовконууд, 1450 парашют гэхэ мэтые эзэлэн абаа. Дайсан 6 самолёдоо гээбэ.

Хойто Вьетнамай талануудта, мүн Хойто Вьетнамай центральна хубиин хэдэн провинцинуудта арадай сэрэгүүдэй амжалтатайгаар дайлалдаһанай ашаар, дайсан 5887 солдадууд ба офицернүүдээ гээбэ. Тэдэнэй гурбанай нэгэ хубинь плендэ абтаа.

Энэ фронт дээрэ арадай сэрэгүүд 3 пушка, 17 хүндэ миномёт, 27 хүндэ станкова пулемёт, 138 хүнгэн пулемёт, 446 автомат, 1676 винтовко гэхэ мэтын зэбсэгүүдые абаа. Вьетнамска Арадай армиин частьнуудай амжалтанууд Нам-Динь ба Тай-Бинь провинцинуудта партизанска хүдэлөө үргэдхэхэ ба Киен-Ан провинцида партизанска шэнэ районуудые байгуулха арга олгобо.

Дайсанай 1884 солдадууд ба офицернүүдэй алагдаһан Фу-то провинциие оруулалсан, Хойто Вьетнамай фронтнууд дээрэ энэ үе соо тухайлхада дайсанай 14 мянган солдадууд ба офицернүүд алагдаһан, 28.500 квадратна километр газар сүлөөлэгдэһэн байна.

ПЕКИН, январиин 28. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Вьетнамска Арадай армиин верховно командованиин коммюнике баримталан, вьетнамска информационно агентство иигэжэ мэдээсэнэ: январиин 13-да вьетнамска арадай сэрэгүүд Ан-Хэһээ хойгуур байдаг дайсанай бэхижүүлэгдэһэн Куу-Ан ба Ту-Тьюй гэжэ хоёр пунктые бута сохибо. Январиин 17-до Арадай армиин частьнууд туһалхаар ерэһэн дайсанай батальониие Куу-Анай дэргэдэ бута сохёо. Батальоной командир майор Руссель плендэ абтаба. Арадай сэрэгүүд 5 хүндэ пулемёт, 50 гаран хүнгэн пулемёт, 4 броневик, олон винтовко ба сэрэгэй бусад эд зөөри абаһан байна.

Хойто Вьетнамай талануудта Арадай армиин сэрэгүүд Улаан мүрэнэй хоёр эрье дээрэ ехэ эдэбхи гаргажа байна. Арадай сэрэгүүд Куинь-Кой ба Тай-Нинь районуудта (Тай-Бинь провинци) дайсанай постнуудые бүһэлбэ. Январиин 11-һээ 16 хүрэтэр болоһон байлдаануудай үедэ эдэ районуудта дайсанай 500 солдадууд ба офицернүүд алагдаһан, шархатаһан байна. Январиин 19-дэ дайсан үшөө 120 солдадууд ба офицернүүдээ гээгээ. Лай-Чау ба Сон-Ла гэжэ газарнуудай хоорондо дайсанай 700 солдадууд ба офицернүүд арадай сэрэгүүдтэ бэеэ тушааба.

Январиин 15-да дайсанай бэхижүүлэгдэһэн Фонг-То пунктые арадай сэрэгүүдэй эзэлһэнэй һүүлээр, дайсан Синь-Хо тээшэ ухаа мэдээгүйгөөр сухариха баатай болоһон юм. Энэ пунктһаа (Лай-Чауһаа хойшоо 50 километртэ байдаг) урагшаа шанга байлдаанууд боложо байна.

Вьетнамай хүдөө ажахын хүгжэлтэ

ПЕКИН, январиин 26. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, ирригаци хүгжөөхэ ба ган гасууриин аюултай тэмсэхэ хэрэгтэ һүүлэй 12 һарын турша дотор вьетнамска таряашадай ехэ оролдолго гаргаһанай ашаар, энэ жэлдэ Вьетнамда һайн ургаса гарахаар хүлеэгдэнэ. Ирригационно барилга хэхэ ба гандалгын аюулые усадхаха хэрэгтэ таряашад гайхамшагта амжалтануудые туйлаа гэжэ 23 провинциһаа абтаһан мэдээнүүд харуулна. Центральна Вьетнамай Тань-Хоа, Ха-Тинь ба Но-Хиан провинцинуудта таряашад рисэй 16 мянган гектар полиие ган гасууриһаа хамгаалха 249 даамба ба 303 сөөрэм бариба.

Хойто-Вьетнамай 7 провинцида ирригационно жэжэ барилгануудые үргэдхэһэнэй ашаар, 1952 ондо элдүүрилэгдэдэг бүхы газар 3241 гектараар ехэ болобо.

Центральна Вьетнамай Нинь-Бинь провинцида Баки гэжэ 22 километрын каналые барижа дүүргэхэдэ, уһалагдадаг талмай 3000 гаран гектараар ехэ боложо, рис үйлэдбэрилгэ дээшэлһэн байна. Центральна Вьетнамай Фу-Ен провинцида шэнээр баригдаһан ирригационно барилганууд элдүүрилэгдэдэг газарай талмайе үргэдхэхэ арга олгобо. Тэрэнэй ашаар, рисэй ургаса 9 мянган тонноор ехэ болоо.

Этьен Фажон французска реакциин аашануудые элирүүлнэ

ПАРИЖ, январиин 28. (ТАСС). Парламентска ойроо хүртэшэгүй эрхын асуудалнууд тушаа Национальна суглаанай подкомисси Этьен Фажониие үсэгэлдэр сонособо. Тэрэ хадаа Жак Дюклодо ба Французска коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд—бусад депутадуудтал адляар «армиин ба нацын моральна байдалда добтолбо» гэжэ гэмнэгдэбэ.

Правительство болбол хүдэлмэришэн ангиие тойрон французска арадай нэгэдэлгэдэ һаад хэхэ, эб найрамдалай тала баригшадые айлгаха, тиин Франциин национальна интересүүдые худалдаха политикые, орониие американска империализмын мэдэлдэ оруулха политикые, үгырэн хооһоролгын, хүдэлмэригүйдэлгын ба шэнэ дай бэлэдхэлэй политикые саашадань бэелүүлхэ условинуудые байгуулха зорилгоор, Французска коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэдые, тусгаарлабал, депутадууд-коммунистнуудые мүрдэнэ.

Французска компартиин Сена департаментын федерациин 9-дэхи конференци дээрэ үгэ хэлэһэнэй түлөө, «Юманите» газетэдэ толилогдоһон статьянуудай түлөө харюусалгада хабаадуулагдааб гэжэ Фажон һануулба. Арадуудай өөрыгөө тодорхойлхо эрхые дэмжэхэ тухай, сэрэгэй материалнуудые бэлэдхэлгэдэ ба шэрэлгэдэ эсэргүү, экономикые милитаризацилгада эсэргүү арад олониитын тэмсэл тухай тэдэ статьянууд соо хэлэгдэһэн байгаа.

Фажон саашаа иигэжэ хэлэбэ:

«Пролетарска интернационализмда үнэн байдаг коммунистическэ парти хадаа элдэб формоор хэгдэжэ байгаа колониальна дарлалтада эсэргүү тэмсэхэ гэжэ ажалшадые хододоо уряалһан юм, уряалжа байна. Бидэнэр Вьетнамда эб найрамдал дары тогтоохын түлөө тэмсэнэбди, Индо-Хитадай арадуудай национальна хуулита эрилтэнүүдые дэмжэнэбди...

Эб найрамдалай политика ябуулхыень правительствые баалахын тула арад олониитые толгойлон тэмсэжэ үргэлжэлһөөр байхабди гэжэ би элеэр мэдүүлнэб».

Правительство французуудай гасалан зоболон ба ядарал хооһоролые үдэр бүри улам ехэдхэнэ, орониие үгырүүлнэ, тэрэниие оёоргүй сээл руу түлхинэ. Гэбэшье, «Нацые деморализацилһанай» түлөө правительство маниие мүрдэхэ гэжэ оролдоно.

Правительство Азидахи уршагта дайнда үхэхыень солдадууд ба офицернүүдые баалана. «Европейскэ армиин» гаршаг доро правительство французска армиин национальна шэнжэ түхэлые үгы хэхэ, тэрэниие американска ябаган сэрэг болгохо гэжэ оролдоно. Гэбэшье, «армиие деморализацилһанай» түлөө маниие мүрдэхэ гэжэ оролдоно.

Правительство французска хэдэн арбаад департаментнуудые американска сэрэгэй эзэмдэгшэдтэ үгөө. Гэбэшье, «французска территориин бүрин бүтэн байлгада добтолһоной» түлөө бидэниие мүрдэхэ гэжэ оролдоно.

Хүдэлмэришэн анги ба французска арад коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, республикада эсэргүү фашистска заговор элирүүлжэ, национальна бэеэ дааха байдал һэргээхэ, демократиие ба эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилгоор ороной гадаадын политикые хубилгаха ябадал туйлажа шадаха юм гэжэ Этьен Фажон түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, январиин 27. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд бүхы фронтнууд дээрэ американо-английска интервентнүүдтэй ба лисынмановска сэрэгүүдтэй артиллереэр буудалдаа гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 3 самолёт унагаагаа. Тэдэ самолёдууд амгалан һуурин газарнуудые зэрлигээр бомбодоһон ба пулемёдоор буудаһан байна.

ПХЕНЬЯН, январиин 28. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани январиин 28-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай хамтадаа ябажа, үнгэрһэн үдэр американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ. Үсэгэлдэр «В—29» гэжэ американска бомбардировщигууд Нанкванай райондохи амгалан һуурин газарнуудта дахин добтолжо, тэдэниие зэрлигээр бомбодоо. Олон үхибүүд, хүгшэд ба эхэнэрнүүд алагдаа. Олон гэр һандаргагдаба.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 4 самолёт унагаагаа, 3 самолёдыень гэмтээгээ.

Греческэ бүлэг патриодуудта приговор гаргагдаба

АФИНЫ, январиин 28. (ТАСС). Сэрэгэй ревизионно сүүд Элли Иоаниду, Грамменос, Дромазос, Маниати ба бусадай хэрэгые хаража дүүргэбэ. Греческэ хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, имагтал полицейскэ агентнүүд гэршэнэр боложо, сүүд дээрэ үгэ хэлэбэ. «Эхэ орондоо урбаба», «Грециһээ зарим территориень таһалхые һэдэбэ» гэһэн греческэ охранкын бүхы гэмнэлгэ элирүүлэгдэһэн ба гэмнэгдэгшэдээр буруушаагдаһан байна. Гэбэшье, сүүд Белояннисай һамган Элли Иоаниду, Дромазос, Георгиаду, Маниати, Грамменос, Папаниколау гэгшэдые наһан соонь түрмэдэ хаахаар сүүдлэбэ. Николакопулос, Подарас, Левандакис, Кассиолас, Цонис, Калофолиас гэгшэд 20 жэлээр түрмэдэ хаагдахаар сүүдлэгдэбэ.

«93-най хэрэгые» ревизионно сүүдэй дахин хараһан ябадал тусхай зорилготой байгаа гэжэ сүүдэй бүхы ябаса ба эмхидхэлгэ харуулаа. Сүүд эмхидхэхэдээ, зонхилхы нюурнууд греческэ арадай демократическа патриотическа фронтые байгуулхын түлөө тэмсэгшэ Грециин демократическа үзэлтэй хүнүүдые айлгаха зорилго табяа гэжэ греческэ демократическа бүлэг нюурнууд тэмдэглэнэ.

Англо-американска империалистнууд Пакистаниие СССР-тэ ба Хитадай Арадай Республикада эсэргүү плацдарм болгоно

ДЕЛИ, январиин 28. (ТАСС). «Блитц» журнал өөрынгөө лондонско корреспондентын мэдээсэл толилбо, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «СССР-тэ, Хитадта эсэргүү ба Индидэшье эсэргүү сэрэгэй базануудые Кашмирай территори дээрэ байгуулхые ехээр эрмэлзэн, дай үүдхэгшэ англо-американска этэгээдүүд Пакистаниие агрессивнэ пактда хабаадуулха шэнэ түсэб зохёогоо...» Пакистанай территори дээрэ сэрэгэй 27 база байгуулагдаа, тэдэнэр гол түлэб Баруун Пакистанда байдаг юм гэжэ корреспондент заана.

США-гэй правительство «Пакистанда сэрэгэй базануудые барихын тула 100 миллион доллар һомолхые түсэблэнэ. Американска шэнэ сенат энэ түсэбые зүбшөн хэлсэжэ байна. Өөрынгөө зүгһөө Англи пакистанска армиие дээдэ командна составаар хангаха гэһэн уялга абаа» гэжэ корреспондент бэшэнэ.

Алжирта демократическа муниципальна совет тараагдаа

ПАРИЖ, январиин 26. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, французска правительство коммунист Рене Жюстрабо гэгшээр толгойлогдоһон Сиди-Бель-Аббес городой (Алжир) муниципальна соведые дахин тарааба. Һунгалтануудай һүүлээр французска засагаархид энэ демократическа муниципальна соведые хоёр дахин тарааһан байгаа. Тэдэ һунгалтануудай үедэ городой хүн зон мэр-коммунистда этигэлээ мэдүүлһэн байна.

Баруун Германида коммунистическэ хэблэлые мүрдэнэ

БЕРЛИН, январиин 27. (ТАСС). Ганноверһээ АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ганновертэ хэблэгдэдэг коммунистическэ «Ди Вархейт» газетын редакторнууд Губерт. Рейхельт ба Лео Хейнеман гэгшэд Люнебургын прокуратурын захиралтаар арестовалагдаба.

Румынида шатарай уласхоорондын турнир боложо байна

БУХАРЕСТ, январиин 26. (ТАСС). Арбан ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай түлөөлэгшэдэй хабаадажа байгаа шатарай уласхоорондын турнирай нэгэдэхи тур ажалай Бүгэдэниитын конфедерациин Бухарестскэ театр соо мүнөөдэр болобо.

Советскэ залуу шатарша Спасский ба гроссмейстер Смыслов гэгшэдэй парти хүнүүдые ехээр һонирхуулаа. Спасский шүүбэ. Польско шатарша Слива Штольцые (Швеци) шүүгээ. Петросян (СССР) ба Барда (Норвеги) гэгшэд тэнсэбэ. Чехословацка шатаршад Филипп—Шайтар, Голумбек (Англи) — Милев (Болгари) гэгшэд наадаад тэнсэбэ. Советскэ мастер Толуш ба Барца (Венгри), Рейхер (Румыни) —Ш. Сабо (Румыни) гэгшэд тэнсэхые тэрэшэлэн зүбшөөгөө. Болеславский (СССР) Троянеску (Румыни) гэгшэдэй парти хойшолуулагдаба.

Чоколтя (Румыни) гэгшэтэй венгерскэ шатарша Л. Сабо наадаад, булюу байдалтай боложо, партинь хойшолуулагдаа.

БУХАРЕСТ, январиин 27. (ТАСС). Бухарестдэхи шатарай уласхоорондын турнирай хоёрдохи тур мүнөөдэр болобо. Турнирай боложо байгаа ажалай Бүгэдэниитын конфедерациин театрын зал соо 800 шахуу хүн байлсаба.

Румыниин чемпион Чоколтя ба турнирта хабаадагша советскэ залуу шатарша Спасский наадаад, 21-дэхи ябадалдаа тэнсэбэ.

Шайтар (Чехословаки) Болеславский (СССР) гэгшэд наадажа, мүн лэ тэнсэбэ. Венгерскэ гроссмейстер Л. Сабо болгарска шатарша З. Милевые илаба.

Советскэ шатаршад гроссмейстер Смыслов ба мастер Толуш гэгшэд наадаад, Толуш шүүгдэбэ. Мастер Штольц (Швеци) чехословацка шатарша Филиппые шүүгээ. Барца (Венгри) румынска шатарша Рейхерые 27-дохи ябадалдаа шүүбэ.

Советскэ гроссмейстер Петросян Голомбегтэй (Англи) наадаад, Петросян шүүхэ боложо, партинь хойшолуулагдаа.

Рэдулеску (Румыни)—Барда (Норвеги), Троянеску (Румыни) —О'Келли (Бельги) ба Слива (Польша)—Ш. Сабо (Румыни) гэгшэдэй партинууд тэрэшэлэн хойшолуулагдаа.

Шатараар СССР-эй чемпионэй нэрэзэргэ олохын түлөө

Ботвинник Тайманов хоёрой мүрысөөнэй дүүрээгүй нэгэдэхи парти январиин 27-до Советскэ Армиин Центральна Байшангай концертнэ зал соо наадагдажа дүүрэбэ.

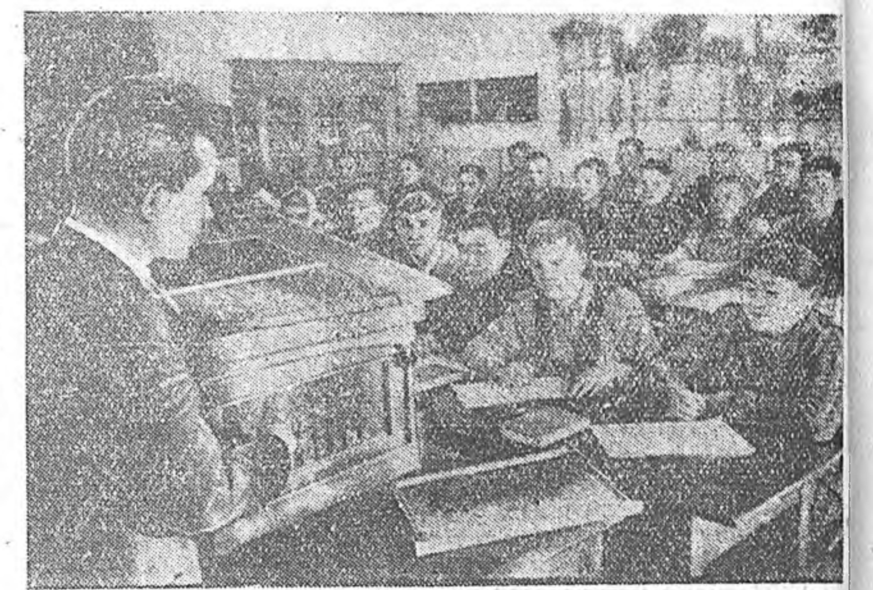
Гроссмейстер Тайманов 53-дахи ябадалдаа шүүгдэбэ.

Тиимэ болохолоороо, хоёр партиин һүүлээр дэлхэйн чемпион 1,5:0,5 тоотойгоор түрүүлэн ябана.

Январиин 28-да М. Ботвинник, М. Тайманов гэгшэд гурбадахи парти наадаба. 41-дэхи ябадалдаа парти хойшолуулагдаба. Тайманов үлүү хубүүтэй болоо. Январиин 29-дэ энэ парти наадагдажа дүүрэхэ.

(ТАСС).

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИДА

Колхозно кадрнуудай хоёр жэлэй һургуулиин база дээрэ колхозой түрүүлэгшэнэрые бэлэдхэхэ республиканска хүдөө ажахын дунда һургуули үнгэрэгшэ жэл нээгдээд, ноябриин 1-һээ эхилжэ, шэнэ ерэһэн һурагшадтай занятинуудые үнгэргэжэ эхилһэн байна.

Урдань колхозой түрүүлэгшэнэр, таряанажалай болон тракторна бригадануудай бригадирнууд байһан хүнүүд, мүн юрын колхознигууд энэ һургуулида республикын аймаг бүхэнһөө олоороо ерээ.

Һургуули өөрын клубтай, уншалгын залтай библиотекэтэй, хамтын байратай, столовотой юм. Һуралсалай кабинедүүд харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр, экспонадуудаар, мүн таблицанууд болон һуралсалай бусад түхеэрэлтэнүүдээр хангагданхай.

Город шадар зуун гектарһаа дээшэ талмайтай тарилгын газарта һургуулиин һуралсалай-туршалгын ажахы эмхидхэгдээ. Энэ ажахын дэргэдэ һайн үүлтэртэ үнеэдтэй хэдэн фермэнүүд бии болгогдоо. Һүүлэй үедэ хүдөө ажахын шэнэ машинанууд асарагдаһан байна.

Тус ажахы элдэб культурануудые тарина. Энэ жэлдэ нюгоо тарилгатай севооборот бии болгогдохонь.

Городһоо 10 километрын газарта электричество дамжуулха лини татагдаба. Тиигэжэ туршалгын ажахы электроэнергитэй болобо. Энээнэй ашаар таряанажалай ба малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд механизацилагдана. Хабартаа багшанартаяа хамта һурагшадай эндэ ерэжэ үйлэдбэриин практика гарахадаа хэрэглэхэ элдэб механизмууд болон агрегадууд электричествээр хүдэлэгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1) ургамалай ба зүгын ажахын талаар заадаг багша А. Капустин «зүгынүүдые үбэлэй сагта харууһалга ба эдеэлүүлгэ» гэһэн темээр һурагшадтай занятиин үнгэргэжэ байна. 2) Химеэр заадаг багша Е. Шулунова бүлэг һурагшадтай хамта туршалга хэжэ байна.

М. Минеев.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Кударын аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаан үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ 100 гаран хүн суглараба. Тэдэнэй дунда аймагай колхозуудай түрүүлэгшэнэр байлсаа.

Тус зүблөөн дээрэ «1952 оной хүдөө ажахын жэлэй дүнгүүд ба 1953 оной зорилгонууд» гэһэн асуудалаар партиин КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Федоров элидхэл хэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад Байкало-Кударын ажалшадай патриотическа үүсхэлые нэгэн дуугаар дэмжээд, 1953 ондо хүдөө ажахыгаа амжалтатайгаар хүгжөөхэ социалистическэ уялгануудые абаад, Кяхтын аймагые мүрысөөндэ уриба.

Г. Эрдынеев.

АЖАЛТА ҮДЭРТӨӨ ЕХЭ ТАРЯА АБАБА

Хориин аймагай Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой КТФ (даагшань Д. Д. Самбаев) адуу мори үсхэбэрилхэ 1952 оной түсэбые 102 процент дүүргэбэ.

Тус колхозой адуушад колхозойнгоо ниитын адуун һүрэгые олон ба һайн үүлтэртэй болгохын тула ехэхэн оролдолго гаргана. Жэшээлхэдэ, нүхэд Д. Холхоев ба Д. Базаров гэгшэд харууһалжа байһан адуугаа жэл бүри нэгэшье хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулна. Адуунайнгаа эдихэ тэжээл хаһа болзор соонь элбэгээр бэлдэдэг байна.

Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлэй туршада 2000 гаран ажалта үдэр оложо, 40—50 центнер таряа абаа.

Г. Цыренжапов.

КОНЦЕРТ ТАБИНА

Хаягай долоон жэлэй һургуулиин (Бичура) һурагшад-комсомолецууд шэнэ жэлһээ хойшо Ждановай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай бригаданууд болон фермэнүүдтэ ошожо, 7 дахин концерт табиба.

Концертынь программа дуунууд, шүлэгүүд ба танцануудһаа бүридэнэ. Д. Дармаева, Б. Жамбалов гэгшэд Сталин тухай дуу ехэ гоёор дуулана. Мүн һурагшад Ленхожиев Занданов хоёр эб найрамдал тухай шүлэгүүдые урапаар уншаһан байнад.

С. Абидуев.

ЭРШЭ[...] ҺУЛАДХАНАГҮ[...]

Улан-Удын судна заһабарил[...] заводой хүдэлмэришэн бүхэн ню[...] гай Соведүүдтэ һунгаха һунгал[...] үдэрые ажалай амжалтатайга[...] угтаха гэжэ эрмэлзэнэ.

Нёдондо 27 һарын даалгаба[...] дүүргэһэн слесарь Филиппов ба[...] һара хахадай нормо дүүргэһэн[...] карь Рагузкин гэгшэд туйлаһан[...] раа һанаагаа амарангүй, шэнэ [...] лэй эхилһэнһээ хойшо мүн лэ һ[...] наар хүдэлмэрилжэ, үдэрэйн[...] нормые 200 процент хүрэтэр дү[...] гэнэд.

Л. Бондаренко

МЕЛИОРАТОРНУУДА[...] КУРС

Хүдөө ажахын Кяхтын техни[...] мэй дэргэдэ мелиораторнуудай [...] һарын республиканска курса н[...] дэбэ. Тэрээндэ колхозууд, М[...] үүдэй мелиораторнууд сугларан[...]

Курсантнууд таряалан ба саб[...] лан уһалалгын шэнэ системые [...] рэглэхэ аргада һуралсана.

Мүн «Коммунизмын агу[...] барилганууд» ба «Уласхооро[...] байдал» гэһэн лекцинүүдые шап[...] ба.

Д. Болхое[...]

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—«Кубан[...] хасагууд» (12 часта), «Шононууд[...] хонид» II сери (18 ба 22 час[...]) «Сильва» (14, 16 ба 20 часта).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Танкер [...]бент» (11 часта), «Баян бэри» (14, [...] ба 20 часта).

Оперо ба баледэй театр эрэгтэй дуушадые театрын хоорто абажа байна.

Тус хоорто орохые хүсэгшэд 10 часһаа 17 час хүрэтэр театрын секретарьта хандажа болоно.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85. отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 13.

Н—00461. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.